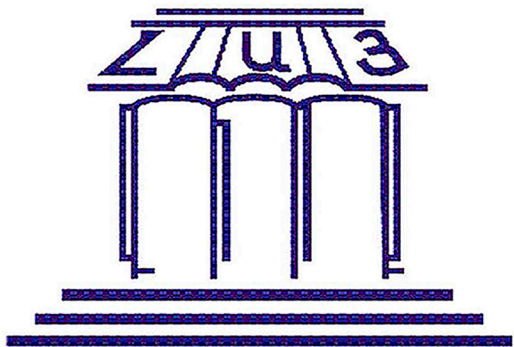

Հայկական գիտահետազոտական հանգույց
Armenian Research & Academic Repository

Սույն աշխատանքն արտոնագրված է «Մտեղծագործական համայնքներ
նչ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial
3.0 Unported (CC BY-NC 3.0) license.

Դու կարող ես.

պատճենել և տարածել նյութը ցանկացած ձևաչափով կամ կրիչով
ձևափոխել կամ օգտագործել առկա նյութը ստեղծելու համար նորը

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format

Adapt — remix, transform, and build upon the material

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Գ. ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ

ՐԵՀՊԵՐ

ՊԻՐԻՆՃԻ ԳԸՍՄ

ԻԼՅԱՄ

ՆԻԿ ԵՕՐԳ, Ն. Ե.

1932

561-ԱՂ

608

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Գ. ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ

ՐԷԶՊԵՐ

ՊԻՐԻՆՃԻ ԳԸՍՄ

ԻԼՅԱՄ

ՆԻԻ ԵՕՐԳ, Ն. Ե.

1932

ՀԱՅԿԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
ԳԼԽԱՎՈՐ ԳՐԱԴԱՐԱՆ

ՉԻՐԷ-19

ՍՍՏՐ ԿՈՒՐԱՏ

ՍՄԲԼԻ

38618-67

ՐԷԶՊԵՐ

(ԵՕԼ ԿԵՕՍԹԵՐԵՆ)

Պու սօն սէնէլէրտէ միլլէթլէրին հայաթընըն հէր պիր տարիքսինտէ աճայիպ ինգիլապաթ կէօրիւմէքտէ տիր: Հարպը ումումի նէթիճէսինտէ էհալինին ահվալը բուհէյէսի թէպէտտիւլ էթմիշ վէ միլլէթլէր պիրիպիրլէրի-նէ դարըշմըշ օլարադ պիւսպիւթիւն եէնի ազլիյաթ, եէնի մէսլէքլէր, եէնի պիր մէտէնիյէթ մէյտանա կէլմէք իւզ-րէ տիր: Միլլէթիմիդ տախի իսթէր իսթէմէդ պու ազըն-թը իշինտէ պուլունույօր:

Իմտի պիդ պու ումումի ինգիլապ միւտտէթինտէ սալթ պու ազընթը իշինտէ սիւրիւքլէնիպ կիտէճէք մի իդ, եախօտ պու թէպէտտիւլաթա բաղմէն էսքի էֆքեար վէ ուսուլլարըմըդա եափըշըպ տուրաճա՞դ մը իդ, եօգսա պիդ քէնտիմիդ պաղը մէպտէլէր իթթիսադ էտէրէք պու մուհիթտէ պիդ տախի թէրադըդ էտէճէք մի իդ:

Պիգիմ զաննըմըդա վաղիֆէմիդ պու սօնրաքի տիր:

Իմտի պու պապտա էհալիմիդէ, խուսուսա կէնճլէրի-միդէ, ճիւղի պիր մուսվէնէթտէ պուլունմադ իւզըէ տինի վէ ախլադի հայաթտա պաղը նօգթալարա անլէրին նաղարը տիրգաթընը ճէլպ ու տալէթ էթմէք իսթէյէրէք ՐԷԶՊԵՐ իւնվանը թաշթընտա պաղը բիսալէլէր նէշը էթմէք նիյէ-թինտէ իդ: Պու բիսալէլէրտէ նէշը էտէճէյիմիդ խուսուս-լար չօգճա չախի թէճրիպէմիդտէն ախլ էտիմիշ օլմաղ-լէ օգույանլարըմըդա պաղը տէրէճէ ֆաիտէլի օլապիլիբ իւմիտինտէ իդ:

Յ. Գ. ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ

Նիւ Եօրգ, Փետրվար 3, 1932

Ի Լ Ն Ա Մ

Ա. ՔԻԹԱՊ Ը ՄՈՒԳԱՏՏԵՍ ԻԼՀԱՄԸ

Քիթապը Մուգատտէս 1500 սէնէ զարֆընտա 60տան զիյատէ մուհարրերէրէր էլիլէ եազըլմը 66 փարչա թահ-րերաթտան իպարէթ պիր՝ մէճմուա օլուպ, Ահտը Աթիգ վէ Ահտը ձէտիտ թէամիյէ օլունան իքի գըսմլարա թազ-սիմ օլունմուշ տըր: Պունլարըն ճիւմլէսի տէ Իպրանի միւլ-լէթինէ ալիտ էսէրլէր օլուպ, Ահտը Աթիգ գըսմը 1400 սէնէ զարֆընտա Իպրանիճէ լիսանտա եազըլմը վէ Ահտը ձէտիտ 100 սէնէ զարֆընտա Եունանիճէ լիսանտա թահ-րեր էտիլմիշ տիր:

Պու թահրերաթըն պազըսը թարիխի վազըալարըն գայտը, պազըսը փէյզամպէրանէ թէպլիղաթ, պազըսը տա իլահիլէր վէ տուալարտան իպարէթ շիրլէր տիրլէր: Պազըլարընտա եիւքսէք բուհանի մատտէլէրտէն պէլիղա-նէ լիսանլէ պահս էտիրլէր, պազըսը գըսսա նազլիլէթլէր պիրի տէ աշըգանէ շիր տիր: Շէօյլէ քի պու քիթապլար քէնտի պաշընա պիր քիթապէթ թէշքիլ էտէր:

Պունլարըն նիշէլէրինին թարիխ ի թահրերի վէ մու-հարրերլէրի նամալիւմ տիր: Վէ ճիւմլէսինին տէ ասլ ձե-ռազերլէրի չօգտան գայ օլմուշ տըր: Իպրանի միլլէթինին օլ միւտտէթ զարֆընտա իշինտէն կէշտիլի ինզիլապաթ վէ մուհարէպաթ վէ մուհաճէրաթ էսնասընտա պու կիպի էսէրլէրին թէլէֆ օլաճազը փէք թապլիի իտի:

Լաքին թարիխ ի Միլատտան պէշ ասը էվլէլ Նէհու-տիրլէրին Պապլէ էսարէթինտէն տէօնմէլէրինտէն սօնրա

Ահա ը Աթիգին Թէվրաթ Թապիր օլունան գըթասը վէ պիր միւտտէթ սօնրա Փէյղամպէրէյէր, Մէզամիր վէ տիկէր գըթալար ճէմ էտիլիպ' Մուգատտէս քիթապ մագամընտա Սինաղօկարտա գըրաաթ էտիլիլէր իտի: Վէ խուսուսի քեաթիպլէր վէ բուհանի մէմուրլար էլիլէ անէր տիգգաթլէ Թէնսիս վէ հըֆղ էտիլիլէր իտի:

Պու սուրէթլէ ճէմ վէ հըֆղ էտիլէն պու քիթապլար՝ Բրիստոստան էվլէլ կէլէն իքինճի վէ իւհինճիւ ասրլար միւտտէթինտէ Եունանիճէ օգուլան վէ Իպրանիճէյի անլամայան Եհհուտիլէրին տէ անը օգուլապիլմէլէրի իշիւն Եունանիճէյէ Թէրճիմէ էտիլտի: Պունա «Եէթմիլէր Թէրճէմէսի» տէնիլի: Բրիստոսուն վէ բէսուլլարն գէմանընտա Եհհուտիլէր արասընտա Ահա ը Աթիգին հէմ Իպրանիճէսի հէմ պու Եունանիճէ Եէթմիլէր Թէրճէմէսի պիլաֆարգ գուլլանըլը իտի: Բէսուլլար քէնտի Թահրիւթլարընտա պու իքիսինտէն տէ իսթիհհատ էյլէմիլ տիլէր: Վէ շու շայան ը տիգգաթ պիր հագիգաթ տըր քի Իպրանիճէ իլէ պու Եէթմիլէր Թէրճէմէսի արասընտա էփէյի Փարգլար վար տըր: Էրմէնիճէյէ Ահա ը Աթիգ Եէթմիլէրտէն Թէրճէմէ էտիլմիլ օլտուղունտան պու Փարգլար Պայպլ Հալստա Թապ էտիլմիլ օլան Գրարաու Աստուածաշունչուն քէնարընտա իշարէթ էտիլմիլ տիր:

Ահա ը ձէտիտէ կէլիսէք անըն գըսմլարը պիրինճի ասը գարֆընտա եաղըմըլ օլուպ' պաղը գըթալարն մուհարըրի վէ Թարիս է Թահրիլի նամալլու իսէ տէ, էքսէրիննքի մալլու տիր: Տէօրթ Ինճիլլէրտէն Մարկոսունքի էն էվլէլ եաղըմըլ օլուպ' Մատթէոս վէ Ղուկաս Նիչէ սըրալարտա Մարկոսունքինէ փէք միւշապիհ տիրէր: Յովհաննէսին Ինճիլլի էն սօնրա եաղըմըլ օլուպ' անտէ չօգճա տիկէր ինճիլլէրտէ գիքը օլունմայան վաղըլար Թարիֆ էտիլի: Ահա ը ձէտիտին տիկէր գըթալարը Բէսուլլար Թարաֆընտան քիլիսէլէրէ եա պաղը

Փէրալէրէ եաղըմըլ օլան մէքթուպլար տըր: Պու բիսալէլէրի տիկէլէր տէ օգուսուն տէյու պիրպիրլէրինէ կէօնտէրիլէր իտի: (Կող. 4, 16): Հաթթա անլէրէ Ահա ը Աթիգ վէրիլէն էհէմմիլէթ կիպի էհէմմիլէթ վէրիլմէսի տէ Թալսիյէ օլունուր իտի: (2. Պետ. 3, 15-16):

Պիրինճի ասըն սօնունտա վէ իքինճի ասըտա պաղը սալթէ ինճիլլէր վէ բիսալէլէր եաղըմըլ օլուպ' պունլարը հերետիկոսլար պիր Թաղըմ գէլալէթլէրինի Թաստըգ իշիւն գուլլանըլօրլար իտի: Պու սէպէպտէն քիլիսէլէր պու սալթէլէրի հագիգիլէրտէն Թէֆրիգ էթմէյէ մէհպուր պուլլունտուլար: Պու միւնասէպէթլէ Ահա ը ձէտիտին շիմտիքի գըթալարընըն մէվսուգիլէթի ումում քիլիսէլէր Թարաֆընտան գարարլաշտըրըլտը: Վէ անլէր տալի Ահա ը Աթիգ իլէ պէրապէր քիլիսէլէրտէ մուգատտէս քիթապլար մագամընտա գըրաաթ էտիլիլ իտի: Ահա ը ձէտիտտէ Բիթապ ը Մուգատտէս եախօտ Իլհամ ը Իլահի Թապիրիլլէ եալընըլ Ահա ը Աթիգ իմա էտիլիլ իտի իսէ տէ՝ իլք ասըտան սօնրա մէղքիւր Թապիրլէր էսքի վէ Եհնի Ահալար իշիւն գուլլանըլտը:

Ահա ը Աթիգ վէ Ահա ը ձէտիտտէն իպարէթ օլան պու Բիլթիլպ ի Մուգատտէսէ քէնտի պաշընա պիր քիթապէթ Թէշքիլ էթտիլի հալտա պիթթապի շու սիւալ Փիքրէ վալիտ օլուր քի Աճէպա պու քիթապլար մէհմուընըն մէրգէլի Թէսապվուրու նէ՞ տիր:

Պու սիւալա «Անըն իլհամ ը իլահի օլմագ իտտիասը տըր», տէյու ճէվապ վէրիլիլ: Պու քիթապլըն մուհարըրիլէրինտէն Նիչէսի քէնտիլէրին Թահրիլ էթտիլլէրի քէլամլարը վէ Թէպլիլ էթտիլլէրի հագիգաթլարը Ալլահ Թարաֆընտան գապուլ էթմիլ օլտուղլարընը իտտիա էթմիլլէր տիր: Վէ պու կիւն Եհհուտիլէր Ահա ը Աթիգի վէ Բրիստիանլար Ահա ը Աթիգ իլէ պէրապէր Ահա ը ձէտիտի պէօյլէ միւհհէմ սայտըղլարը իշիւն անլէրէ Բիլթիլպ ի

Մուգատտէսէ թէսմիյէ էտէրլէր: Պէօյլէճէ պու քիթապ-
լարըն մէրքէզի թէսաւլուրը իլիամ տըր:

Վէ լաքին իլիամ տէմէքլէ նէ՞ անլայաճաղըզ:

Իլհամ տինտէ էսասի պիր թէսաւլուրը օլուպ՝ մանա-
սը Ալլահն ատէմէ սէօյլէմէսի վէ ատէմին օլ սէօյլէնի-
լէնի զապուլ էթմէսի տիր: «Ալլահ զէման ը զատրմտէ
նիչէ գըթալար վէ նիչէ թարղլարտա փէյղամպէրլէր վա-
սըթասըյլա էճտատա սէօյլէմիշ տիր»: (Իպը. 1.1:) Պուն-
տան Ալլահն մազսէտի ատէմէ պիր քիթապ վէրմէք տէ-
յիլ, իլլա անա քէնտիսինի վէ քէնտի իրատէքինի քէշֆ
ու պէյան էթմէք տիր:

Տին ատէմին մէվճուտիյէթ զաիտէլէրի արամասը տէ-
յիլ, պիննէֆս Ալլահը արամասը տըր: Ատէմ պու կէնիշ
ճիհանտա եալընըղըզ հիսս էտէր վէ քէնտիսինէ նիչէ
ճիհէթլէրճէ եաղըն օլան պիր հուղուրը, պիր զաքըն հու-
ղուրընը հիսս էտէրէք Անը վէ Անըն իրատէթինի պիլմէք
իսթէր: Ալլահ տա ատէմէ սէօյլէմէք վէ քէնտի քէնտի-
սինի անա իզհար էթմէք իսթէր: Պու սէօյլէմէսի իլիամ
տըր: Պաղըլար Ալլահն սէտասընը դօլայ իշիտիլէր վէ
անը էյի անլարլար: Պունլար իլհամ զապուլ էտէն
նէպիլէր, փէյղամպէրլէր տիրլէր: Պունլար իշիթտիք-
լէրինի վէ կէօրտիլքլէրինի դօնշուլարընա սէօյլէրլէր քի
անլէր տէ քէնտիլէր կիպի Ալլահն սէսինի իշիթսինլէր
վէ Անը րուհ կէօղլէրիյէ կէօրսինլէր: Պու փէյղամպէր-
լէր կէօրիւպ իշիթտիլքլէրինի զալէմէ ալըրլար վէ պուն-
տան Գիթապ մէյտանա կէլի: Վէ պու իլհամլարտան
վէ անլէրին դույուտաթը օլան քիթապլարտան մազսէտ
ատէմլէրին Ալլահն միւրատ էթտիյի սուրէթտէ ատէմլէր
օլմալարը տըր: Պունը Պօղոս Առաքեալ չու եօլոտ իֆա-
տէ էտիյօր, «Պիլթին քիթապ իլհամ ը իլահի օլուպ թա-
լիմ վէ թաղիր վէ իսլահ իշիւն վէ սալահ խուսուսընտ
օլան թէտիպ իշիւն Փաիտէլի տիր: Թա քի Ալլահ ատէմի

քեամիլ վէ հէր էյի շէյ իշիւն հաղընլանմը պուլուհա:»
(2 Տիմ. 3. 16, 17):

Ալլահ հէր ասրտա վէ հէր զալմ արասընտա ատէմ-
լէրէ սէօյլէր վէ անլէրի քեամիլ գըլմադ իշիւն անլէրէ
քէնտիսինի քէշֆ վէ հաղիգաթլարընը թէպլիդ էտէր, զիւրա
Ալլահ քէնտիսի ճիլմէլէ հաղիգաթըն մէնպալ տըր, վէ տիւն
եայա կէլէն հէր ատէմի թէնպիլ էտէն նուր քէնտիստէն
նիւպէան էտէր: (Յուլ. 1, 9): Պու սէպէպտէն Ալլահն
իլհամը պիր ասրա վէ պիր նէսլէ միւնհասըր տէյիլ տիր:
Լաքին պիլ Գիթապ ը Մուգատտէս իլհամ ը իլահի տիր
տէյօր իսէք պունըն խուսուսի վէ տահա եիլքսէք պիր մա-
նատա իլհամ ը իլահի օլտուղընը թէէքիտ էտէր իլ:

Իմտի նէ՞ տիր պու խուսուսի մանա:

Ա. Գիթապ ը Մուգատտէս իլհամը քապիլի տիր: Վա-
գաա իլհամ Փաիլ իւթ թապիա պիր Փիլի տիր, չիւնքի
Ալլահ խուսուսի պիր թարիգտէ ատէմէ հաղիգաթ վէրիլ:
Լաքին պու Փաիլ իւթ թապիանըն տա թապիսի վար,
զայր ի թապիսի վար տըր: Պուրատա «թապիլ» թապի-
րինի իլհամըն անը վէրէնին վէ ալանըն թապիաթընա մու-
վաֆըղ օլմասը մանասընտա դուլլանըյօր ըզ: Իլհամը վէ-
վաֆըղ օլմասը մանասընտա դուլլանըյօր ըզ: Իլհամը վէ-
րէն Ալլահ օլտըղը հալտա պու Փիլի Ալլահն թապիաթը-
նա եանի ալի վէ ալաղի թապիաթընա մուվաֆըղ օլա-
ճաղը մէմուլ տըր: Պիր քիմսէ զալըզալ դօնշուսուսըն զա-
րըսընա կէօղ ալտըրըր վէ անը էլտէ էթմէք իշիւն Ալլահ-
տան իլհամ ալտըրընը իտտիա էտէրսէ պու պաթըլ տըր:
Պիր չինկեան զարըսը պէշ օն փարա էլտէ էթմէք իշիւն ա-
տէմլէրին պալթընա տայիլ իլհամ ալտըրընը սէօյլէրսէ,
պու տա պաթըլ տըր: Գիթապ ը Մուգատտէս իլհամաթը
պէօյլէ տէյիլ, իլլա հաղիգաթէն «թալիմ, թապիլ վէ իս-
լահ իշիւն վէ սալահ խուսուսընտա օլան թէէտիպ իշիւն
Փաիտէլի տիր, թա քի Ալլահ ատէմի քեամիլ վէ հէր էյի
իշ իշիւն հաղըրլանմը պուլուհա:» (2 Տիմ. 3. 16, 17):

Պէօյլէ պիր զայէ Ալլահ տա եադըլըր, ինսանա տա եադըլըր: Քիթապ ը Մուգատտէս իլհամ իլքինտէն սոնունա գատար պու մանատա թապլի իլհամ օլուպ ապէս վէ չօճուգճասընա ունսուրլարտան արի տիր: Քիթապ ը Մուգատտէստէ էն պէօյիւք սայըլան զաթլարըն կիւնահլարը թապլիհ էտիլըր, վէ Ֆէրտլէրին վէ պիւթիւն ճինս ի պէշէրին ախլադընը թէրֆի էտէն էն պէօյիւք հադիգաթ վէ գուսսիյէթ մէպտէլէրի թէլլին վէ թէէյիտ էտիլըր: Շէօյլէ քի Քիթապ ը Մուգատտէս իլհամաթը Ալլահն վէրմէսինէ լայըգ վէ ինսանըն գապուլ էթմէսինի տէյէր օլան հադիգաթլար տըր:

Բ. Քիթապ ը Մուգատտէստէքի իլհամ փէք մագուլ տըր: Պու 1500 սէնէ զարֆընտա «Նիչէ գըթալար վէ նիչէ թարգլարտա փէյլամպէրլէր վասըթասըլլա էճուատա» վէրիլէն իլհամըն ճիւմլէսի միւքէմմէլ պիր սիսքէմ թէշէլ էտիլօր: Պու սիսթէմին մէրքէզի Յիսուս Քրիստոս օլտուլը հալտա թէտրիճէն թէրադըր էտէն հադիգաթլար մէճմուլը միւքէմմէլ պիր թէրթիպ վէ մանէվիճէ միւքէսի պիր պիր գուվլէթ իղհար էտէր: Թէքլինին իլքինտէն Վահինին խիթամընատէք այնի Ալլահ վէ այնի մագսէտ զահիր օլմագտա տըր: Պու ճիւմլէ փէյլամլար վէ իլհամլար այնի Ալլահտան նիւպէան էթմէքտէ տիր: Մովսէսին Ալլահը պաշգա, Յիսուսընքի պաշգա տէյիլ, Եսայիյէ իլհամ վէրէն Ալլահն թապիաթը Պօղոսա իլհամ վէրէնինքինտէն Փարզըլ տէյիլ տիր: Եէհուտիլը պիր նէվ տին, Քրիստիանլըգ պաշգա նէվ պիր տին տէյիլ տիր, ճիւմլէսի պիր տին տիր: Շէօյլէ քի Թէքլին 1. 1 իլէ Յուվ. 1. 1, այնի հադիգաթը իղհար էտէր: Թէքլին 3. 8-11 տէքի մէնգարէ Ղուկաս 15 տէքի մէնգարէնին նէվինտէն տիր: Եսայի 63. 9ըն Ալլահը Մատթէոս 23. 37 տէ միւնքէշիֆ օլան այնի Ալլահ տըր: Երեմ. 31. 33-34 տէքի Ահարըն

Ալլահը, Բօմ. 8. 14-16 տաքի հայաթ մէպտէսի իլէ այնի տիր:

Վէ պու իլհամաթտա կէօրիւլէն թէտէրըրիւճ անըն մադուլ օլտուլընը կէօսթէրիւր: Ատէմ թէրադըր էտէն պիր վարըլգ օլտուլը հալտա անըն Ալլահտան գապուլ էյլէտիյի հադիգաթլար տա թէտրիճի օլմուլ տըր: Թէքլինին իլք պապլարընը կէօսթէրտիյի Ալլահ պիւթիւն քեաինաթըն խալիգի օլան Վահիտ Ալլահ օլուպ՝ ատէմի պիւթիւն քեաինաթտան թէֆրիգ էտէրէք սուրէթ ուլլահտա խալգ էյլէմիւ վէ լաքին ատէմ պու իտէալա վասըլ օլմատըրընտան Ալլահ անա եարտըմ էթմէք իւզրէ թէնէզզիւլ էտիպ՝ անը արամըլ տըր: Աքրահամ իլհամընտա այնի Ալլահ ատէմին այիլէ հայաթընա թէմաս իլէ օլ հայաթը պիւթիւն պէշէրիյէթ հայաթընըն թէմէլի մագամընտա թէրֆի էթմիւ տիր: Մովսէս իլհամընտա Ալլահ միլլի հայաթա թէմաս էտէրէք պիր միլլէթի էսարէթտէն խէլաս վէ միլլի հայաթընը իքմալ էթմէք իշիւն Ալլահն իտարէ վէ շէրիաթլարը լաղըմ իտիյինի պէյան էթմիւ տիր: Դաւիթ իլհամընտա անըն մէլէքիւթիւնտէ պէշէրիյէթ արասընտա թէէսիս օլունահագ մէլէքիւթ ուլլահն թէմէլի գօնուլմուլ տըր: Եսայի իլհամընտա՝ Միլլի հայաթըն, հաթթա ճիւմլէ միլլէթլէրին հայաթընըն ախլադի մէպտէլէր եանի գուսսիյէթ իւզրինէ միւքէստէ օլտուլը թէէքիտ էտիլմիւ տիր: Երեմիա իլհամընտա տինի հայաթ Ֆէրտլէրին տօղըրտան Ալլահ իլէ շախսի միւլադաթտա պուլընմալարընա ըսաթ էտիլմիւ տիր: Յովնան իլհամընտա հադիգի տինին պիր միլլէթէ միւնհասըր օլմատըրը վէ Ալլահն ճիւմլէ միլլէթլէրին թէվպէ էտիպ՝ խէլաս օլմալարընը իսթէտիյի կէօսթէրիւմիւ տիր: Վէ պու ճիւմլէ մէպտէլէր Քրիստոսըն զաթընտա վէ հայաթընտա փէք միւքէմմէլ պիր սուրէթտէ թէճէսսիւտ էյլէտի վէ Քրիստիան քիլիսէսի պու իլհամաթը քէնտի հայաթընտա պիւ-

Փիւիւ կէօսութեամբէյէ սայ էյլէմիւ վէ նիհայէթ Ալլահըն մէլէքիւթիւնիւն զալիւ օլուպ՝ ճիւմլէյի իսթիպալ էտէ-
ճէյի թէյմին էտիւմիւ տիր:

Պիր տէ պու իլհամըն միւհթէվիյաթընա տիգզաթ էտի-
նիլ: Վազաա իլհամաթ Փէրտլէրէ վէրիւմիւ տիր: Լաքին սալթ Փէրտ իշիւն տէյիլ տիր: Օ՝ եիւքսէք վէ ումումի վէ ճիհանի պիր զայէյէ տօղրու եանի մէլէքիւթ ուլլահա տօղ-
րու թէրազըր էտիյօր: Պիւթիւն Բիթապ ը Մուզատտէսին փրօկրամընր եէքիւնէն դապղ էթմէյէ չալըըրսագ կէօ-
րէճէյիլ քի օ պիր թազըմ Փէրտլէր իշիւն եախօտ պիր միւնթէխապ նէսլ իշիւն դուրուլմուշ պիր փրօկրամ տէ-
յիւ, իլլա պիւթիւն պէշէրիյէթ իշիւն դուրուլմուշ Ալլահ փրօկրամը տըր:

Վէ իշթէ իլհամաթըն պու մադուլ սիսթէմի պու 1500 սէնէլիք միւտտէթ զարֆընտա էօյլէ աճայիպ պիր սու-
րէթտէ քէսպ ի ինպիսաթ էյլէմիւ տիր քի պու կիւն Բի-
թապ ը Մուզատտէս ճիւմլէ ճէլալ վէ հիւննիյլէ տիկէր տիւլէրին միւլհէմ աստ էթտիքլէրի քիթապլարըն մա-
ֆէվլէնտէ տուրուր, վէ անլէրտէ տախի նիշէ կիւզէլ հա-
զիզաթլար պուլուճմասընա ըազմէն էֆէնտիմիլին պու-
յուրտուղու կիպի՝

«Սէլաա Նէհուտիլէրտէն տիր»:

Մաղի Բրիստոսա պազար վէ Միւսթադպէլ Բրիստո-
սա միւնթաղըր տըր:

Գ. Բիթապ ը Մուզատտէստէքի իլհամ մաքինալի տէյիլ հայաթի տիր: Մուհամմէտին իտտիասը չու իտի քի քէնտիսի օգուճագ հազմագ պիւմէտիյի հալտէ կէօքտէ հազըրլպ՝ ձէպրաիլ մէլէք եէտիլլէ քէնտինէ նազիլ օլան ալթիլէրի քէնտիսի օգույուպ՝ իւմմէթինէ թէպլիլ էթ-
միւ վէ պու ալթիլէրին մէճմուր Գուրանը թէշքիլ էթմիւ տիր: Ճօղէֆ Սմիթհ իտտիա էյլէտի քի քէնտիսի նամա-
լիւմ լիսանտա հազըրլմը պիր թազըմ լէվհալար պուլմուշ

օլուպ, կէօղիւնէ պիր կէօղիւք գօյուճա օլ լէվհալարտա-
քի հազըրլար ճէմ օգույապիւմիւ, ճէմ թէրճէմէ էտէպիւ-
միւ տիր: Պուճար մաքինալի իլհամար տըր:

Պազը Բրիստիանլար Բիթապ ը Մուզատտէս իլհա-
մաթընըն տա պու նէվ մաքինալի պիր թարիգտէ թէպլիլ էտիւմիւ օլտըղընր իտտիա էտիյօրլար, կէօյա Բուհ ուլ Գուտս պու քիթապըն մուհարրիլէրինի պիր զալէմ կիպի քէնտի էլինտէ դուլլանըպ՝ պու քիթապը մաքինալի պիր սուրէթտէ հազտըրմը. վէ Բուհ Ուլլահըն իսթա էթմէ-
սի իւքեանսըղ օլտըղընտան պու քիթապ տախի իսթատան պէրի տիր տէյու ինանըրլար: Պուճտան մատա անըն տէրուճինտէ ատէմին ըուհանի իսթասընա ալազատար օլ-
մայըպ՝ անճագ Ալլահա մալիւմ օլան պիր չօգ հիքմէթա-
միլ քէլամլար տախի մահֆուղ տըր տէյու իտտիա է-
տէրլէր: Նազընտա օգուտուղուճուղ իքի քիթապլարտա մուհարրիլէր իտտիա էտիյօրլար քի Նեւտոնըն ինճիզապ դախտէսի, թէլիլ թէլէկրաֆ, ըէտիյօ, օթօմօլիլ, հարպտա դուլլանըլան զէհրի կաղլար վէ սայիլ նիշէ իւ-
մի քէշֆիյաթ պուճտան 3-4 պին սէնէ էվլէլ Բիթապ ը Մուզատտէս մուհարրիլէրինէ իլհամ էտիւմիւլէր իմիւ:
Պու Փիքրէ կէօրէ քիթապտա հազըլան հէր շէյ սահիհ օլ-
տըղտան մատա, հարֆիյէն տէ սահիհ տիր: Պու եօլտա տիւշիւնէնլէր Բիթապ ը Մուզատտէսի Գուրան վէ Մօր-
մօն քիթապը տէրէքէսինէ էնտիրտիքտէն մատա քէնտի քէնտիլէրինի տէ պիհիսապ միւշքիւթըն իշինէ տիւշիւ-
րիւյօրլար: Պէօյլէլէր Բիթապըն հանըլմատըղընր ասլ իլք ձեռագիլլէրէ արթ շտիյօրլար, հալ չու քի էկէր Բուհ Ուլլահ ատէմլէրէ ասընամէյի հազմագ իշիւն հանըլմազ-
լըք վէրտի իսէ, պիթթապի պուճուճ տէհրլէր զարֆըն-
տա հանըլմազ պիր սուրէթտէ հըֆղ էտիւմէսինի տէ թէէ-
մին էտէճէք տիր: Անըն նուսիսէլէրինի ալան քեաթիպլէր մաթպատա անը տիգէնլէր, անը Փարզը լիսանլարա

Թէրճէմէ Էտէնլէր վէ Թապ Էտէնլէր հէփ խաթատան մու-
աֆ օլմազ կէրէք տիրլէր: Հալ շու քի պու կիւն մէվ-
ճուտ օլան էն էսքի նուսխէլէրտէ, վէ Թէրճէմէլէրտէ պիր
չօգ իխթիլաֆլար մէվճուտ տըր: Պու իշլէրտէ գուլլանը-
լան ինսանլարըն մահուտիլէթինի հիսապա ալըրսազ պու
իխթիլաֆլար փէք մազուլ վէ Թապլի տիր: Լաքին հար-
ֆիյէն եանըմազլըգ մէպտէսինի ալըր իսէք, պու՝ Թէֆ-
սիր կէօթիլմէզ պիր Թէնազուգ տըր: Քէզալիք պու քի-
թապը հարֆիյէն անլալաճազ իսէք, պիր եէրտէ պիրի
Ալլահը կէօրտիւմ, էթէքլէրի վար ըտը տէյօր, տիկէր պի-
րի Ալլահը քիմսէ կէօրմէմիշ վէ կէօրմէմէզ տէյօր: Պիր
եէրտէ Ալլահ սէմատա պիր Թախթտա օթուրմուշ վէ եէր
անըն պասամազը իտի տէյօր, պաշգա եէրտէ Ալլահ բուհ
տըր տէնիլիյօր, հէփ պու Փարգլարը իթիլաֆ էթտիրմէք
լազըմ կէլէր: Տիկէր միւշքիլ շու տըր քի պու քիթապլարը
եազանլար ինսան օլտուգլարը հալտա՝ պազէն շէյլէրի ու-
նուտա պիրիլլէր: Մէս. Ատատ. 25. 9տա էօլէնլէր 24,000
նէֆէր իտի տէնիլիյօր, 1 Կորն. 10. 8տէ պու սայը 23,000
գօնուլմուշ տըր: Բապլըմըզըն խաչը իւղէրինէ ասըլան
եաֆթանըն սէօլլէրի տէօրթ ինճիլլէրտէ տէ Փարգլը գօ-
նուլմուշ տըր: Քէզալիք Յիսուսըն վաֆթիլիլտէ սէմա-
տան կէլէն սէտանըն սէօլլէրի ճիւմլէ ինճիլլէրտէ ալնի
տէյիլ տիր: Վէ օն Թէնպիւհլէրին սէօլլէրի Ոսուր. 20տէ վէ
Թէսնիլէ 5տէ պիրիպիրլէրինտէն Փարգլը տըր: Պու կիպի
միսալլար Քիթապը ը Մուգատտէսի հարֆիյէն ալմազլա
տէյիլ, իլա բուհուշը, մանասընը ալմազլա Թէֆսիր օ-
լունուր:

Քիթապը ը Մուգատտէս իւհամը մաքինավի սուրէթտէ
վէրիլմիշ տէյիլ վէ քիթապ քէնտիսի մաքինավի սուրէթ-
տէ եազըլմըշ տէյիլ տիր: Իլա իւհամ ալանլարըն վէ էթ-
րաֆլարընտա պուլունանլարըն հալաթընա ալազատար օ-
լարազ՝ Ալլահ սէօլլէմիշ, վէ ատէմլէր օլ իւհամը քէնտի

գապիլիլլէթլէրինէ կէօրէ գապուլ էթմիլլէր տիր, զիրա
իւհամ գապուլ էտէն «Իմանընըն միգտարընա կէօրէ» գա-
պուլ էտէր: (Բօմ. 12. 6): Մուվսէս քէնտի միլլէթտաշ-
լարընըն չէքտիլ իւղէնճէլէրտէն միւթէսիր իտի, վէ
չէօլտէ շու հասրէթտէն եէնի գուրթուլմուշ գաիֆ պիր է-
հալիլ իրշատ էտիյօր իտի: Իմտի Մուվսէսին վէրտիլի
չէրիաթլարըն նիշէսի օլ ասրա եազըլան նիզամլար իտի:
Դաւիթ չօգ գարը ալան պիր գալմ արասընտա եաչայան
վէ հարպ սըրասընտա տիւշմէնլէր իւղէրինէ զուլմ իշլէթ-
մէքտէ պիր ախլազի գուսուր կէօրմէյէն պիր մէտէնիլէթ-
տէ եաչայօր իտի: Իմտի անըն հալաթընտա պազը զարիպ
հալլար մէս. 1 Միւլ. 18. 20-29, վէ սաիրէ, վէ պազը Մէգ-
մուրլարտա տիւշմէնլէրի ալէյհիտէ սէօլլէնիլէն պէտ-
տուլար անըն ասընըն ատապ ու ախլազ ուսուլլարըյլա
Թէֆսիր օլունուր: Առաքեալլարըն Քրիստոս իլէ օլան ա-
լազանըն միւթալէա էտէրսէք կէօրիլլարըգ քի Քրիստոս
քէնտի Փիքըլէրինի շալիրտլէրինէ մաքինավի սուրէթլէ
տէյիլ՝ իլա հալաթի Թարիգտէ Թէլլին էյլէտի: Անըն
եանընտա 3½ սէնէ Թալիմ ալուրգտան սօնրա եինէ Քրիս-
տոսը ճիւմանի վէ սիյասի պիր մէլիք Թանըմազտան վազ
կէշմէտիլէր: (Ամալ 1. 6): Վէ Թալիֆէտէն տէօնէնլէրին
Եհուտի օլմալարազ Քրիստոսին օլապիլէճէլէրինի էվ-
վէլ կէօրմէմէտիլէր: (Ամալ 15): Թապիլի պու իւհամ գա-
պուլ էտէն զաթլար ատէմլէր իտիլէր, Թէրպիլլէրի, լի-
սանլարը, Թէսալվուրլարը քէնտի հալաթլարընըն էսասի
գըսմլարընը Թէշքիլ էտիյօր իտի: Պու մանէվի սէրմայէ-
լէրի իլէ իւհամաթ գապուլ էթտիլէր: Պու եէնի հալաթ
քէնտիլէր իշիւն մաքինավի պիր Թէպէտտիւլ տէյիլ, իւ-
լա քէնտի շախալարընտա հազիգի վէ հալաթի պիր Թէճ-
րիւպէ իտի: Քիթապը ը Մուգատտէս միւթալէասընտա պու
նօգթալը տէրխաթըր էթմէմիլգ վաճիպ տիր:
Իշլէ պու սէպէպտէն տիր քի կէրէք փէյլաճպէրլէր

քէնտիւնէր, կէրէք Ռապալմըզ Յիսուս Քրիստոս վէրէսոլլար Գիթապ ը Մուգատտէստէ իքի մուհիմ ունսուրլար թանըտըլար, պիրի թէպտիլ օլմայան իլահի ունսուր, տիկէրի թէպէտտիւլէ մարուզ օլան ինսանի ունսուր: Պուսնը էֆէնտիմիզ Տաղտաքի Վաղընտա կիւղէլ իյղահ էյլէտի: «Պէն չէրիաթը եա փէյղամպէրլէրի իպթալ էթմէք իչլին կէլտիմ զանն էթմէյինիզ. անլէրի իպթալ իչլին տէյիլ, անճագ իթմամ իչլին կէլտիմ: Ձիրա հաղիզաթէն սիղէ տէրիմ քի եէր իլէ կէօք զաիլ օլմատըգճա, չէրիաթըն ճիւմլէսի իթմամ օլունճայատէյին անտէն պիր հարֆ եա պիր նօգթա զաիլ օլմայաճագ տըր:» (Մատթ. 5. 17-18): Պուսնը տէտիքտէն սօնրա եինէ տէտի, «Էսքը զէման տտէմլէրինէ տէնիլտիյինի իչիթտինիզ: Ֆազաթ պէն սիղէ տէրիմ քի . . .»: (Մատթ. 5. 21-48): Քէզալիք օղու, Եսայի 1. 11-17: 1 Միւլ. 15. 22: Երեմ. 31. 31-34: Մարկ. 10. 2-9: Իպը. 8. 13: Վէ սաիրէ:

Իմտի Գիթապ ը Մուգատտէստէքի պու իքի ունսուրլարը թէֆրիք էտէպիլիւրսէք անըն ուլլիյէթինի տահա պէրբագ կէօրէպիլիւր իզ:

Գ. Գիթապ ը Մուգատտէստէն իլհամը միւլէսսիք տիր. օլ իլհամ սալթ իտէալտա մագուլ վէ միւլքէմէլ տէյիլ, իլլա իճրաաթտա տախի միւլէսսիք վէ միւլէսսէր տիր: Եէհուտի պասիրլէրինին իկպարաթ վէ քէլամլարը քէնտի մահտուտիյէթլէրինէ վէ ինսանի գուսուրլարընա ըաղմէն պէչէրիյէթ հայաթընը պէլլի պիր սուրէթտէ եիւքսէլտէն պիր գուլվէթ օլմուլ տըր: Արահամըն, Յակոբուն, Դաւիթին պէլլի գուսուրլարընա ըաղմէն Մովսէսին չէրիաթլարընտաքի նօգսանլարա ըաղմէն, Մէզամիլտէ տիւլմէնլէր ալէյհինտէ օգուսուլան պէտտուալարա ըաղմէն Ահտ ը Աթիգին թէէսիրի թահթընտա եաչայան Իսրայէլ միլլէթի տիւնեա մէտէնիյէթինտէ փէք աղիմ վէ իսայրը խըտմէթլէր կէօրմիւլ տիր: Պու քիթապըն իլհամաթընտան

իլհամ դապուլ էտէն նէճիպ սիրէթլէր, ըուհանիյաթա տաիր պէօյիւք իտէալլար եափան պիւլէնտ պասիրլէր, պէչէրիյէթին կէչիրտիյի դարանլըք տէհրլէր վէ տէվրէլէրտէ տինտարլըք վէ Փաղիլէթ մէչալէսինի եիւքսէք թութան դահրիմանլար նէ՛ դատար չօգ տըր:

Ահտ ը ճէտիտ իլհամաթընըն պէչէրիյէթէ հիւսն ի խըտմէթինի քի՞մ թատա էտէպիլիւր: Պօղոս, Պետրոս, Յովհաննէս վէ բէֆիղլէրինին Քրիստոստան ալտըղլարը իլհամ իլէ եաղտըղլարը 5-10 փարչա գըսա մէքթուպլարլա պէչէրիյէթին տինի վէ ախաղի հայաթընտա նէ միւլէրլէր իճրա էյլէտիլէր: Վէ կէրէք Ահտ ը Աթիգին, կէրէք Ահտ ը ճէտիտին իլհամաթ մէրքէղի օլան Քրիստոսըն հայաթընտա վէ քէլամլարընտա չէօլէփալ օլան իլահի նուր իսէ տէհրլէրտէն պէրու Փէրտլէրի խէլաս էթմիւլ, միլլէթլէրի թէրֆի էթմիւլ, ճիհան մէտէնիյէթինէ կիւղէլ ճիհէթ վէրմիւլ, վէ հալա պու կիւն տիւնեանըն թօփ վէ թիւֆէնքլէրլէ հալլ էտէմէտիյի ճիհանըն սուլհ ուսասայիւլ մէսէլէսինին թէսվիլէսի իչլին կէօլլէր Յիսուսա տէօնիւյօր, վէ Անըն կէօսթէրտիյի թարիգտէն պաչագ եօլ պուլունմատըղը հէր թարաֆտան թագրիւր էտիլմէքտէ տիր:

Իմտի տիկէր տին միւլէսսիլէրինին տախի պաղը իլահի հաղիզաթլար կէօրմիւլ օլմասընը դապուլ էթմէքլէ պէրապէր, պու Գիթապ ը Մուգատտէս իլհամընըն կէրէք էփսաֆընըն եիւքսէլիյի, կէրէք թէէսիրաթընըն վիսաթընճա կէօսթէրտիյի գուլվէթ վէ նուֆուլ ճիհէթիլլէ տիկէր ճիւմլէ տինլէրին իլհամաթընա ըիւճհանիյէթի թէպէյիլին էտէր: Մուհամմէտ իլհամը կիթտիյի եէրլէրտէ թէսիրի էթտիյի միլլէթլէրի Արապ մէտէնիյէթինին զինճիրլէրի իլէ պաղլամըլ վէ պու կիւնէ դատար տիւնեալը գըթալլար իլէ դանա պօյամըլ տըր: Պուտտա իլհամաթը պիւթիւն չարգի Ասիայը պիր ըուհանի ուլուլուլուլա տիւլիւրմիւլ տիր: Գիթապ ը Մուգատտէս իլհամա-

Թը իսէ տիւնեայը իհեա էթմէքտէ օրմուշ տըր: Շէօյլէ քի պիւթիւն Գրիստիյան ալէմի հաղգ իւզրէ պէօյիւք ըհսուլ իլէ պէրապէր տէյէպիլիք քի, «Պիւթիւն Գրիթապ իհհամ ը իլահի օլուպ՝ Թալիմ, Թաղիր, վէ իսլահ իչիւն վէ սալահ խոսուսուսուտա օլան թէհտիպ իչիւն Փախտէլի տիր. Թա քի Ալլահ ատէմի քեամիլ վէ հէր էյի իչ իչիւն հաղըրլանմըշ պուլունա:»

Էօյլէ իսէ Գրիթապ ը Մուգատտէսէ նաղարէն նէ՞ մէվգի թուլթալըլը:

1. Անը քահգիր էքմէյէլիմ: Պու կիւն նիչէլէր Ահա ը Աթիգտէ կէօրիւլէն էտնա տէրէճէտէ մէտէնիյէթ ալամէթլէրինտէն միւթէհսսիր օլարաղ պիւթիւն Գրիթապ ը Մուգատտէսի էսքի վէ քէօհնէ պիր էսէր մաղամընտա Թահիր էտէրլէր: Մուհարէպէլէրտէ կէօսթէրիլէն վահչի հալլէրի, Արահամ, Յակոբ, Դաւիթ կիպի պէլլի դաթլարըն էօմրլէրինտէ կէօրիւլէն վէ շիմտիքի մէտէնիյէթ վէ Թալիմ ու Թէրպիլէ ուսուլլարընա ույմայան վաղըրալարը, մէղմուրլարտա տիւշմէնլէր ալէյհնտէ օգուսուլան պէտտուալարը վէ հէր պիրի 24 սաաթտան իպարէթ օլան ալթը կիւնլիւք խիլգաթ Թարիֆինի, լիսանլարըն դարըշմասը հիքեայէսինի վէ սաիրէյի կէօրիւլ պիւթիւն քիթապը օգուսուսընը տէյմէղ պիր էսէր կիպի Թահիր վէ ըհտա էտիյօրլար:

Պու տօղրու տէյիլ տիր: Սէնին վալիտէն սէնին չօնուգլուղունուն վաղըրալարընըն վէ սէնին չօնուգճա սէօյլէտիլին վէ հափտըղըն շէյլէրին պիր տէվամի դայտընը վէ միւղախանէսինի հափմըշ օլտա խտի, պու կիւն սէն օլ չօնուգլուղտա չըղտըղըն ըհամլէրի, հափտըղըն վէ գուլլանտըղըն օյուսնաղլարը, սէօյլէտիլին աղլը սէօլլէրի, Թահիր մի՞ էտէճէք իտին, հօղսա անլէրտէ սէնին ըուհունըն նէմա պուլմասընըն Թարղընը կէօրէրէք անլէրի Թաղտիր մի՞ էտէճէք իտին:

Ահա ը Աթիգէ պէօյլէ պաղընըղ: Օ՝ չօնուգլուղ վաղթընըն իհհամաթընըն դայտը տըր: Անտէ չօնուգճաընա շէյլէր վար, լաքին անտէ պէօյիւք հիքմէթ տէ վար: Ահա ը ճէտիտ իհհամաթընըն թէմէլի օրատա գօնուլույօր իտի:

2. Անը իհիմալ էքմէյէլիմ. գուլլանալըմ: Պու կիւն հալա Ահա ը Աթիգ քիթապլարընտա պիլէ իհհամ ալահաղըմըղ չօղ շէյլէր վար տըր: Արահամըն, Յակոբըն, Մովսէսին, Դաւիթին, Եսայինին, Երեմիանըն, Ամբակունմուն, վէ սաիր հեքուսլարըն հայաթընտան, գուսուրլարընա ըաղմէն, պիղ պու կիւնքի հայաթլարըմըղա իհհամալար ալապիլի իղ, Մէղամիր իսէ պու կիւնքի հայաթըմըղըն էն նաղիք թէլլէրինէ տօղունուպ տա ըուհլարըմըղը հուղուր ը իլահիէ եիւքսէլտէն քէլամլարլա տօլու տըր: Ահա ը ճէտիտ իսէ Գրիստոսըն հայաթ վէ խըտմէթինի վէ Գրիստոսըն ըուհունուն պիղտէ էլան Փախլ օլան պիր գուվլէթ օլարըղըն պիղէ իսպաթ էտէրէք, հէր Փէրտին հաղիգի խէլասընը վէ հէր ասրտա ճինա ի պէչէրին քէմալընը թէէմին էտէր:

Գիւթիւպ ը Մուգատտէսէյի հիւրմէթլէ օգույան Փէրտլէրին հայաթընտա կէօրիւլէն ըուհանի գուվլէթ վէ անը իսթիմալ էտէն դամլարըն հայաթընտա դահիր օլան մանէվի ուլվիլէթ պու քիթապըն էլան տիրի պիր գուվլէթ օլտուղունը իսպաթ էտէր: Իմտի անը իհհամալ էթմէյիպ օգույալըմ:

3. Անըն հարփընա էսիր օլմայըպ, ըուհունա նուփուգ էտէլիմ: Ատէմլէր Գրիթապ ը Մուգատտէսէ հիւրմէթ էտէլիմ տէր իքէն, նիչէ տէֆա հարֆընա հափըշըպ դալլօրլար, վէ «Հարֆ էօլտիւրիւր, ամմա ըուհ իհհա էտէր» օլտըղընը ունուսուլօրլար: Պու հարֆա հափըշմաղ եիւգիւնտէն արամըղտա նէ չօղ միւսնաթէլլէր, նէ չօղ ատավէթլէր վէ Փըրգալար մէյտանա կէլիյօր: Գիլիտէտէ կարգ տավարը, վաֆթիղ Փըրգալարը, հաղորդութիւն

վէ պատարադ մէսէլէլէրի, Շաբաթ վէ իքինճի զուհուր տափալարը, «պիրատէրլիք» վէ «եէնի քօմր» միւճատէլէլէրի, վէճասըլ քիլիսէլէրին իթթիհատ վէ մուհապէթինի պօզան վէ Մէլէքիւթ ուլլահն թէրազըսընա վէ տիւնեանըն Քրիստոսա կէլմէսինէ մանի օլան պիր չօզ իիթիլաֆլար պուռտան եանի Քիթապը ը Մուգատտէսին հարֆընա եափըլըպ գալմատան նէլէթ էտիյօր: Պուռտան սադընալըմ: Բապըլըղըն տէտիլինի իսթըլըմըլտա թութալըմ: «Իհեա էտէն բուհ տըր, թէն հիշ պիր Փայտէ էթմէդ: Պէնիմ սիզէ սէօյլէտիլիմ սէօյլէր բուհ վէ հայաթ տըր»: (Յովհ. 6. 63, 64):

4. Քիթապը ը Մուգատտէսի Դանուն քիթապը տէյիլ, իլլա հայաթ քիթապը եափալըմ: Ատէմլէր միւլէհմ քիթապլարը տաիմի գանուն քիթապլարը կիպի գուլլանմադ իսթէմիլէր տիր: Եէհուտիլէր պէօյլէ եափմըլար վէ հալա եափըյօրլար, նիլէ Քրիստիանլար տաիլի պէօյլէ եափմադտա տըրլար: Ալլահա մադպուլ օլմադ վէ Անըն հիւսնի թէվէճճիւհիւնէ նաիլ օլմադ իչիւն նէ շէյլէրի եափմալըլը, նէ շէյլէրի եափմամալըլը, վէ եափմադըլըլը շէյլէրի նասըլ եափմալըլը, ատէմլէր պուռն պիլմէք իսթէրլէր: Չօճուգլար մէքթէպէ կիթտիքլէրինտէ մուլըլիմլէրի անլէրէ պաղը գանունլար վէրիլէր, Փիլան սաթտա մէքթէպէ կէլմէլիլէր, Փիլան սաթտա տէրսիսանէյէ կէլմէլիլէր, սալօնտա Փիլան նստարանտա օթուրմալըլար, վէ սաիլէ: Չօճուգ իչիւն պուլ լաղըմ տըր: Լաքին օտիփլօմասընը ալըպ՝ մէքթէպտէն չըգտըլտան սօնրա էօյլէսի նիդամլարլա իչլէմէդ: Քէնտի աթվարը իչիւն քէնտիսի քէնտինէ նիդամ օլմալը տըր: Հայաթըն նէմասընա չարթ պուլ տըր: Ատէմ քէնտի քէնտիսինի իտարէյէ մուգթէտիր օլմադ կէրէք տիր: Ատէմլէր տինի հայաթճա տաիլի պուլ մէպտէ իլէ իտարէ օլունմադ կէրէք իքէն, պիր ադ թէնպէլճէ պուլունարադ, քէնտիլէրէ աթվար գանունլա-

րընըն վէրիլմէսինի ալըու էտիպ միւլէհմ քիթապլարը էօյլէ գուլլանմադ իսթէրլէր: Պուլ տօղըու տէյիլ տիր: Վէ Քիթապը ը Մուգատտէս իլհամը պուռն թէլիլէ էթմէյիլ, միւլմիլէրին քէնտի քէնտիլէրինէ գաիտէ վէլմէլէրինի, եանի քէնտիլէրին Ալլահ իլէ տօղըուտան միւլադաթ էթմէլէրինի թալէպ էտէր: (Երեմ. 31. 31-34: Յովհ. 16. 23-28: Բօմ. 8. 14: Գաղ. 4. 1-6, վէ սաիլէ):

Վազաա Քիթապը ը Մուգատտէստէ Ալլահ իլէ միւլադաթ էթմիլ վէ անըն քէլամընը տինլէյիլ անը գօնչուլարընա թէպլիլէ էթմիլ օլան գաթլարըն քէլամլարը վար տըր: Պիլիմ իչլմիլ, մաքինալի սուրէթտէ օլ քէլամլարը թաղլիտ էթմէք տէյիլ, իլլա այնի հաղիգաթլարը պիլիմ քէնտի կէօյլէրիմիլէ կէօրիւպ, Ալլահն բուհունտան պիլ քէնտիմիլ օլ իլհամլարա նաիլ օլարադ օլ նուրտա եաշամադ տըր: Պուլ իսէ քէնտիմիլին Քրիստոսըն բուհունա մալիք օլմամըլը, վէ քէմալ ը իսթիմամլէ օլ բուհուն սէտասընը իչլիթմէյէ թալիմ օլունմամըլը թալէպ էտէր: Իչթէ պիլէ վաճիլ օլան շէյ պուլ, եանի Քիթապը ը Մուգատտէսին հարֆընա եափըլմայըլ՝ անտէքի իլհամլարըն բուհընա վազըլֆ օլմադ վէ օլ հայաթ մէպտէլէրինի Ալլահն բուհունուն տէլալէթիլլէ քէնտի բուհունմուգտա հիսս էտիպ՝ քէնտի չաիսի հայաթլարըլըլտա թաթպըլէ էտէրէք Ալլահն մէլէքիւթիւնտէ պիլէ վէրիլէն իչլէրի իճրա էթմէք տիր:

Իմտի Քիթապը ը Մուգատտէստէ օթօմօպիլ եա բէյտիօ իխպարաթը կէօրմէք վէ Քրիստոսուն զուհուրու կիւնիւնիւն հիսսալընը չըդարմադ սէվտասընտան վաղ կէչիպ Շաբաթ վէ վաֆթիլ գանունլարընը թահտիտ էթմէյէ վէ ատէմլէրին նասըլ տուա էտիպ, նէ ազայիտէ ինանաճադլարընը թէնպիլէ էթմէյէ չապալամադտան իսէ Քիթապը ը Մուգատտէս իլհամլարընըն բուհունուլ պիլէ տէ իհսան էթմէսինի Քրիստոսուն բուհունտան թալէպ էտէլիմ:

Ի Լ Ն Ա Մ

Բ. ՅԻՍՈՒՍ ԳՐԻՍՏՈՍ ԻԼՆԱԲԸ

Յիսուս Գրիստոս քիմ տիր :

Յիսուս Գրիստոսը քիմ օլտըղընը էօյրէնմէք իշիւն էն էմին մէնպարմըղ տէօրթ Ինճիլլէր վէ Ահա ը ճէտիր մուհարրերէրինին էսէրլէրի տիր :

Ինճիլլէրտէն Յիսուս հաղղընտա իւք էօյրէնտիրմիղ շու տըր քի, օ՛ պուստան 1900 շու դատար սէնէ էվլէլ Բեթլէհէմտէ տօղմուշ, Նաղարէթտէ պէօյլմիւլ վէ Գալիլիա վէ Եհնուտիրսթանտա վաղ էթմիւլ վէ Երուսաղէմտէ սալպ էտիրմիւլ պիր դաթ իտիր :

Պու դաթըն մանէվլի հայաթընա տաիր Ինճիլլէրտէ դայտ օլուսան իւք թաղրիր, քէնտիրսի 12 սիննինտէ իքէն պայրամ միւնասէպէթիլլէ Երուսաղէմտէ հէյքէլտէ քէնտի վալիտէսինէ սէօյլէտիրի սէօղ տիր : «Վալիտէսի անա, էյ օղուլ, պիղէ նիշիւն պէօյլէ էթտիրն. իշթէ վէտէրին վէ պէն էլէմ չէքէրէք սէնի արայօր իտիրք, տէտիր : Օ տաիր անէրէ, Պէնի նիշիւն արայօր իտիրիղ : Փէտէրիմին պէյթինտէ (իշինտէ) պուլուսմաղլըղըմ վաճիպ իտիրինի պիւմէզ մի իտիրիղ, տէտիր :» (Ղուկ. 2, 48-49) :

Պու քէլամ անըն պիւթիւն մանէվլի հայաթընըն ա-

նախթարը սայըլապիլիր : Օ հիսս էտիրյօր իտիր քի Ալլահ քէնտիրսինին Փէտէրի վէ քէնտիրսի Ալլահըն օղուլ տըր, վէ Փէտէրինին պու տիւնհատաքի իշի քէնտիրսինին իշի վէ էվի քէնտիրսինին էվի տիր : Վէ Յիսուսըն պիւթիւն էօմրիւնտէ պու Փիքրին ճարի օլտըղընը կէօրիւր իղ :

Օ՛ օթուղ սիննինտէ Յովհաննէս Մկրտիչ էլիլլէ վաֆթիլ օլուստուղտան սօնրա տուա էտէր իքէն սէմատան կէլէն սէտա անըն պու հիսսինի թէէքիտ էյլէտիր : «Վէ կէօքտէն սէվիլիւլլէ օղլում սէն սին, սէնտէն բաղի իմ տէյու պիր սէտա վուգու պուլտու :» (Ղուկ. 3. 22) :

Վաղտա «Փէտէր» թապիրի նիշէ տէֆա պէօյլէքէրէ հիւրմէթ հօլուստա դուլլանըլըր : Լաքին Յիսուս Ալլահ հաղղընտա մէղքիւր թապիրի տահա տէրին վէ հայաթի պիր մանատա դուլլանտըղընը նիշէ միւնասէպէթլէրտէ թէէյիտ էյլէմիւլ տիր : Մէսէլա՝ Օ՛ Գորաղլին վէ Բեթսայիդա ալէյհինտէ իթապ էթտիրի սըրատա տէտիր, «Փէտէրիմտէն հէր չէյ պանա թէսլիմ օլուստու. վէ օղուլու Փէտէրտէն դայրի քիմսէ թանըմաղ, Փէտէրի տաիր օղուլտան, վէ Օղլուն անը իղհար էթմէսինի միւրատ էթտիրի քիմսէտէն դայրիսի թանըմաղ» : (Մատթ. 11. 17) : Գէղալիք Փիլիպոս անա, «Եա Բապա Փէտէրի պիղէ կէօսթէր վէ պիղէ իպոս անա, «Եա Բապա Փէտէրի պիղէ կէօսթէր վէ պիղէ քիֆայէթ էտէր,» տէտիրինտէ, Յիսուս անա, «Պուսճա միւտտէթ պէն սիղին իլէ իմ, վէ պէնի թանըմատըն մը : Պէնի կէօրմիւլ օլան Փէտէրի կէօրմիւլ օլուր,» տէտիրտէն սօնրա, «Ինանմա՞ղ մը սըն քի պէն Փէտէրտէ իմ վէ Փէտէր պէնտէ տիր : Պէն սիղէ սէօյլէտիրիմ սէօղլէրի քէնտիրիլիմտէն սէօյլէմէյօրըմ. ամմա պէնտէ թէմէքքիւն էտէն Փէտէր քէնտիրսի ամէլլէրի իշլէյօր,» տէյու իլալէ էյլէտիր : (Յովհ. 14. 8-11.) Տէմէք տիր քի, Յիսուսըն սէօյլէտիրի քէլամլարտա վէ իշլէտիրի Փիքրլէրտէ էօյլէ խուսուսի պիր ունսուր վար իտիր քի օ անճաղ Փէտէրին հուլուրը իլէ թէֆ

սիր օլունապիւրիւր խտի: Անտէ սէօյլէյէն վէ իշլէյէն Ալլահ խտի:

Իմտի անըն սէօյլէտիքլէրինէ վէ իշլէտիքլէրինէ պաղալըմ:

Օ ալանէն վաղ էթմէյէ պաշլատըղընտա ատէմլէրէ, «Թէվպէ էտինիլ», տէտի: Թէվպէ՝ կիթմէքտէ օլտըղըմուղ Էօլուն Էանլը օլտուղունու կէօրէքէ տօղըու ճիհէթէ տէօնմէք տիր: Յիսուսըն Ֆիքրինճէ տօղըու ճիհէթ նէ՞ տիր: Փաք գալպ իլէ Ալլահը կէօրմէք: (Մատթ. 5. 8.) Սէմավաթտա օլան փէտէրէ էվլատ օլմաղ: (Մատ. 5. 45): Ալլահըն իրատէթինի իճրա էթմէք: (Մարկ. 3. 35): Սէնի արալան փէտէրէ տէօնմէք: (Ղուկ. 15): Ալլահըն Մէլէքիւթինիլ վէ անըն սալահընը հայաթտա հէր շէյէ միւրաճճահ թութմաղ: (Մատթ. 6. 33): Գօնչունու վէ հաթթա տիւլմէնլէրինի սէվմէք: (Մատթ. 5. 43-45): Յիսուսըն քէնտի շայիրտլէրինի սէվտիթ կիպի պիրիւպիրինիլ սէվմէք: (Յովհ. 13. 34): Փէտէք՝ ատէմլէրին գալպինտէ սաքին օլմաղ: (Յովհ. 14. 23: 17. 21): Քրիստոս պիւթիւն թալիմինտէ ատէմլէրէ իլահի պիր լիյաղաթ վէրմէքլէ պէրապէր անլէրի մուհապպէթ գաիտէսինէ վէ մուհապպէթ խըտմէթինէ իրշատ էյլէմիլ տիր, վէ Մէլէքիւթ ուլլահա վէրտիլի էհէմմիլէթլէ քէնտի թալիմաթընըն սալթ Ֆէրտլէրէ ալազատար օլմալըպ՝ պիւթիւն պէշէրիլէթ իշիւն պիր փրօկրամ օլտըղընը կէօսթէրտի: Վէ լաքին Յիսուս ատէմլէրի Ալլահա Էաղլաշտըրմաղ իշիւն Ալլահը տա ատէմլէրէ անլաթմաղա չալըճիլ տըր: Ալլահ ատէմի սէվէն տիր: (Յովհ. 3. 16): Զայ օլմուլ վէ Էօլունու շաշըրմըլ օլանը արալան տըր: (Ղուկ. 15. 3-10): Վէ անլէրին կիւնահլարընը մէճճանէն քէնտիլէրէ աֆվ էթմիլ օլտուղունը խապէր վէրէքէք անլէրի պու աֆվը գապուլ էթմէյէ տալէթ էյլէմիլ տիր: (Մատթ. 18. 21-35): Պու տիւնհատաքի պէօյիւք իշինի կէօրմէք

էմրինտէ ատէմին տէ քէնտի իլէ պէրապէր օլ իշէ իշթիրաք էթմէսինի իսթէյէն տիր: (Մատթ. 21. 28-31): Ալլահ ըուհ տրր, վէ ըուհ օլան ատէմ շախսէն վէ տօղըունտն Ալլահ իլէ միւլաղաթ կտէպիւրի վէ էթմէլի տիր: (Յովհ. 4. 24):

Պէօյլէճէ Յիսուս ատէմ հազընտա պու ճէլիլ թէսալվուրը ատէմլէրէ սէօյլէմիլ վէ Ալլահ հազընտա պու աճայիլ վէ դայէթ մաղուլ օլան էֆքեարը թաղտիմ էթմիլ, վէ ատէմի պու նէվ ատէմլիլէ մալիք օլուպ պու Ալլահ իլէ միւլաղաթա տալէթ էյլէմիլ տիր:

Յիսուսըն ատէմ վէ Ալլահ հազընտա թէլլին էթտիլի պու հազիղաթլար օլ վաղթտա քէնտինի տինլէյէնլէրի իհնա էտէն պիր դուվլէթ օլտուղու կիպի պու կիւնէ դատար անլէրին էն մաղուլ վէ էն միւլէսսիր հազիղաթլար օլտուղու տա գապուլ օլունմուլ տըր:

Յիսուս պու հազիղաթլարը լիսանէն թէլլին էթմէքլէ պէրապէր, անլէրի էն Էիւքսէք պիր մանատա քէնտի հայաթընտա թաթպըլ էյլէմիլ տիր: «Սէմավաթտա օլան փէտէրինիլէ լալըլ էվլատ օլունուլ», տէտի, քէնտիսի փէտէր իլէ էն սըղը ալազատա խտի: Օ՝ «Սէվին» տէտի վէ էն խալիս մուհապպէթի քէնտիսի կէօսթէրտի: Օ՝ դայր ի թապիլ օլան հէր նէվ հիսքէրիք մէյլլէրտէն արի, տալիմա աղլը սէլիմ սահիպի, տէրունինտէ վաք գալպ թաշըյան, հալիմ, չօճուղ կիպի սատէտիլ, ճէսուր, աֆվքեանի, տիւլմէնլէրինի սէվէն, Ալլահա կնտիշսիլ իթիմատ էտէն, խօտպինլիքտէն արի պիր մուհապպէթլէ տիկէրլէրէ խըտմէթ էտէն, Փուգարա վէ մէթըուք սընֆա ըահիմ, չօճուղլարըն լաթիֆ տօսթու վէ հէր թարաֆտան կէշէքէ էյիլիք էտէն պիր դաթ խտի: Շէօյլէ քի թալիմի վէ հայաթը քեամիլէն միւթէնատըլ խտի:

Լաքին Յիսուսըն հայաթ խըտմէթի պուրատա պիթմէյօր: Օ սալթ փէտէրտէն ալըպ քէնտի հայաթընտա

Թաթալըդ էտէրէք ատէմլէրէ թէլլէն էթտիլի հադիգաթ-
լարլա իքթիֆա էթմէմիշ տիր :

Յիսուսն հայաթընտա պու շէյլէրի կէօրտիւքտէն
սօնրա պաշղա պիր նօդթայա տահա բասթ կէլիր իղ քի ,
օլ ճիհէթտէ օ՝ տիկէր վաղլարտան վէ փէյլամպէրէր-
տէն թէֆրիդ օլունուր : Օ վազ էյլէտիյի հադիգաթլարը
Քէնտի շախսընա բայթ էտէր իտի : «է՛յ ճիւմլէ Եօրդուն
վէ Երւքլիւլէր , պանա կէլինիդ , պէն տախի սիդէ բահաթ
վէրիր իմ :» (Մատթ . 11 . 28) : «Փէտէրի Էա վալիտէյի
պէնտէն զիյատէ սէվէն պանա լայրդ տէյիլ տիր :» «Պէնիմ
իչիւն հայաթընր զայ էտէն անը պուլաճադ տըր :» (Մատթ .
10 . 37 , 39) : «Օլ կիւնտէ պանա չօդ քիմսէլէր՝ Եա՛ Բապղ ,
Էա՛ Բապղ , սէնին իսմինլէ փէյլամպէրլիք . էթմէտիք
մի . . . տէյճէքլէր : Պէն տախի օ զէման անլէրէ Սիդի առ-
լա թանըմատըմ , տէյու ալանէն սէօյլէյճէյիմ :» (Մատթ .
7 . 22 , 23) : «էյլ չօպան պէնիմ :» «Գապու պէնիմ :» «Գը-
յամէթ վէ հայաթ պէն իմ :» «Հայաթ Էթմէյի պէն իմ :»
(Յովհ . 10 . 9 , 11 : 11 . 25 : 6 . 35) : Վէ սաիրէ :

Յիսուսն տահա պէօյլէք պիր իտտիապը տախի վար
տըր : Օ Մէլէքիւթուլլահը վաղ էտէր իքէն , օլ մէլէքիւթ-
տէ Մէլիք վէ հաթիմ քէնտիսի օլտըղընը թէէքիտ էտէր :
«Իպն իւլ ինսան քէնտի մէլէքլէրի իլէ Փէտէրինին ճէլա-
լինտէ կէլէճէք , վէ օ զէման հէր քէսէ ամէլինէ կէօրէ միւ-
քեաֆաթ էտէճէք տիր :» (Մատթ . 16 . 27) : Քէզալիք
Մատթ . 25 . 31-46տա թէրսիմ էտիլէն մէնղարէ : «Պիղա-
տոս անա էօյլէ իսէ պիր մէլլի՞ք մի սին , տէտի : Յիսուս
ճէվապէն Սէօյլէտիյին կիսլի տիր , չիւնքի Մէլիք իմ , տէ-
տի :» (Յովհ . 18 . 37) : «Սէմատա վէ զէմինտէ պիւթիւն
հիւքիւմէթ պանա վէրլիտի :» (Մատթ . 28 . 18) : «Զիրա ի-
քի Էա իւշ քիչի պէնիմ իսմիմլէ հէր նէրէտէ ճէմ օլունը-
լարսա , պէն օրատա անլէրին արասընտա իմ :» (Մատթ .
18 . 20) : «Վէ իշթէ տիւնԷանըն նիհայէթինէտէյին պէն հէր

վաղթ սիդին իլէ պէրապէր իմ :» (Մատթ . 28 . 20) : Պու
սէօյլէր աճայիպ սէօյլէր տիր : Պիր պէշէր աղղընտա փէք
դարիպ քէլամլար տըր :

Իմտի Յիսուս հադընտա մուհիմմ սիւալ չու տըր ,
պու Երւքսէք ախլադի իտէալարը վաղ էտէն վէ անլէրի
քէնտի հայաթընտա թաթալըդ էտէն պու դաթ , աչնի վա-
դըթտա տա պիր պէշէրէ ույմայան պու կիսլի իտտիա-
լարտա պուլունմուշ իսէ , պունը նասըլ թէֆսիր էտէճէ-
յիլ :

«Օ՝ Պու սօն իտտիալարտա պուլունմատըմ , տէսէք՝
տէյճէմէյիլ : Անըն թէրճէմէ ի հալընը Էազանլար պու խու-
սուտա միւթթէֆիդ տիրլէր , վէ պու շէհատէթլէրին թա-
րիսի օլտըղընը ճէրհ էտէն պիր տէլիլ իրաէ էտիլէմէդ :
Պաղէն մէճնունլար պէօյլէ դարիպ իտտիալարտա պու-
լունմուշար տըր : Աճէպա Յիսուս տախի ադլի միւվապէ-
նէյի շաշըմը՞ մը իտի : Պու տա մադուլ տէյիլ տիր : Զի-
րա Յիսուս տայիմա քէնտի միւվաղէնէսինի հըֆդ էթմիշ
օլան ադլը սէլիմ սահիպի պիր դաթ իտի :

Աճէպա պու նէվ իտտիալարլա ատէմլէրի իղֆալ էթ-
մէ՞ք մի իսթէտի : Պու տա իմքեանսըղ տըր : Զիրա անըն
ախլադի սիրէթի իպթիտատան սօնունատէք վէք Երւքսէք
պիր հայաթ օլմուշ տըր . օլ ճինս ախլադի պիր շախստան
էօյլէսի ապէս պիր հիլէ խայալ էտիլէմէդ :

Շու պիր նօդթայը տա ունութմայալըմ քի պու Յի-
սուս քէնտիսի դայէթ Երւքսէք տէրէճէտէն վէ նէճիպ ախ-
լադ սահիպի պիր դաթ օլմադլա պէրապէր Քէնտիմէ քա-
պի օլանլարը տախի Երւքսէք , Փէտաքեար , փաք սիրէթ
սահիպի , հադիգաթ իչիւն ճէսուր ատէմլէր Էաիմըշ տըր :
Վէ թա պու կիւնէտէք Յիսուսն պու իտտիալարընա ի-
նանանլար տաիմա Երւքսէք տէրէճէտէն ախլադ վէ սէ-
վիմլի սիրէթ սահիպի ատէմլէր օլմուշար տըր : Շէօյլէ քի
պիլա թէրէտտիւտ տէյէպիլլի իղ քի Յիսուս պու հայա-

Թը, պու թալիմէրի, պու խառալարը իլէ պէշէրիյէթ արասընտա էն եիւքսէք պիր մէվզի իհրազ էյլէմիլ տիր:

Իմաի պու հայաքը մագուլ պիր սուրէքտէ մէ Եօլտա քէֆսիր էտէմէյիզ:

Պու սիւալա էվիէլա քէնտինին չակիրտէրինտէն պիրինին, Եանի «Մէվիլիլիւ չակիրտ» թէսմիյէ էտիլէն Յովհաննէսին վէրտիյի ճէվապը միւթալէա էտէլիմ:

Յովհաննէս պու սիւալա քէնտինին Եադտըղը Ինճիլտէ վէ Մէքթուպընտա ճէվապ վէրմիլ տիր: Յովհաննէս Ալլահը քէլամ էտէն պիր դաթ տէյու թէսալվուր էտիյօր: (Յովհ. 1. 1-5): Օ քէլամ էթաի վէ ճիհան վար օլտու: Օ առէմլէրի թէնվիր վէ իրչատ էթմէք իչիւն քէլամ էտէր վէ առէմլէր անը իշտիրլէրսէ թէնվիր օլունուրլար վէ իհհամ դապուլ էտէրլէր: Ալլահտա քէլամ սալթ պիր սէտա տէյիլ, իլլա Ալլահըն դաթընա աիտ տիր: Ալլահ քէնտիր տիր: Քէլամ՝ Ալլահտա հազիդաթ, վէ հայաթ վէ իհհամ մէպտէնի տիր: «Քէլամ իպթիտատէ մէվճուտ խաի, վէ Քէլամ Ալլահըն նէդտինտէ խաի, վէ Քէլամ Ալլահ իտի:» «Հէր շէյ անըն վաաըթասըլլա վիւճուտա կէլտի:» «Հայաթ անտէ խաի: Հայաթ տաիի առէմլէրին նուրը իտի:» «Տիւնեայա կէլէն հէր առէմի թէնվիր էտէն հազիդի նուր օ խաի:» «Քէնտինինքինէ կէլտի վէ քէնտինինքիլէր անը դապուլ էթմէտիլէր:» (Յովհ. 1. 1-14):

Իշթէ պու Քէլամ, տիւնեայը, Եանի հէր ասը վէ հէր միլլէթտէն օլանլարը թէնվիր էթմէք իւզրէ իչլէմէքտէ պուլունտը: Իհհամլար վէրտի, վէ նիհայէթ պու «Քէլամ թէն օլըպ՝ ինայէթ վէ հազիդաթլէ մէմլու օլարադ աւամըդտա սաքին օլտը. պիզ տաիի Անըն ճէլալինի փտէրին Իպն ի վահիտինին ճէլալը տէյու կէօրտիւք:» (Յովհ. 1. 1-14): «Օ իպթիտատէն մէվճուտ օլանը, օլ իշթմիլ, կէօլէրիմիլլէ կէօրմիլ օլտըղըմըղ վէ միւշահտէ էտիպ՝ էլլէրիմիլին լէմ էթտիյի հայաթ քէլամը-

նա տաիր խապէր վէրերիզ:» (1 Յովհ. 1. 1):

Իշթէ Յովհաննէսին թէֆսիրի պու տըր:

Ալլահ առէմլէրէ սէօյլէր, իհհամ վէրեր: Պու՝ տինի հայաթըն էհէմ պիր շարթը տըր: Յիսուսա տա Ալլահ սէօյլէտի, վէ Յիսուս Ալլահ իլէ պու իհհամտա օ տէրէճէտէ իթթիհատ էթմիլ խաի քի Ալլահ Յիսուստա սէօյլէտի: Քէլամուլլահ քէնտինտէ արա սըրա վուզու պուլան պիր հաաիսէ տէյիլ, իլլա տաիմա քէնտի հայաթընա նաֆըղ օլան պիր դուվիլէթ խաի: Քէլամ քէնտիսինտէ սաքին օլտու: Պունտա քէնտիսի Ալլահը Փէտէր վէ քէնտիսինի Անըն օլլու տէյու հիսս էյլէտի: Օլ տէրէճէ քի քէնտինին սէօյլէրի վէ Փիլիլլէրի քէնտիսինտէ սաքին օլան Քէլամ ուլլահըն սէօյլէրի վէ Փիլիլլէրի օլտու: Վէ պէօյլէճէ Յիսուս Ալլահըն իհհամընըն մէքէզի օլտըղը միւնասպէթլէ օ՝ «Պէն տիւնեանըն նուրը իմ:» «Գըյամէթ վէ հայաթ պէն իմ» վէ էմասլի պէօյիւք սէօյլէրի սէօյլէրէն՝ օլ սէօյլէր քէնտինտէքի իհհամ մէնպաընըն, թէճէսսիւտ էթմիլ Քէլամուլլահըն սէօյլէրի խաի: Պու Քէլամ իսէ պիր Քիթապ սէօյլէրի տէյիլ, իլլա «Իպթիտատէ Ալլահըն նէդտինտէ օլուպ Ալլահ» օլան Քէլամ խաի:

Պու նօզթա ի նադարտան Յիսուս Ալլահըն Ահտը Աթիզտէ վատ էթտիյի Մէսիի խաի, Քրիստոս խաի:

Իշթէ պու սուրէթտէ Յովհաննէսին թէֆսիրիյէ Յիսուսըն օլ էսրարէնիլի հայաթը վէ թալիմաթը վէ իտտիալարը մէք մագուլ պիր հալ քէսպ էտէր, վէ միւմինլէրին հայաթընտա տաիի օ՝ միւնասիր վէ միւսմիր պիր դուվիլթ օլուր: Չիրա հէր քիմ անը պէօյլէ գապուլ էթտի իսէ «Անլէրէ Եանի իմինէ իման էտէնլէրէ էվլատ ուլլահ օլմաղլըղա սէլահիյէթ վէրտի:» (Յովհ. 1. 12):

Էլպէթ Յովհաննէսին պու թէֆսիրի Փէքրիմիլ էօնիւնէ պաշգա նիշէ էսրարէնիլի մէսէլէլէր կէթերիր: Լաքին օլ էսրարէնիլի մէսէլէլէր հազիդաթտա պիլիմ ամէլի հա-

յաթըմըդա տօգունմադ: Զիրա պէօյլէճէ Յիսուստա Բը-
րիստոսը կէօրէն վէ Բըրիստոստա Բէլամ ուլլահը թէճէս-
սիւտ էթմիշ կէօրիւպ անա ինանան հէր պիր Փէրտ, քէն-
տիսինտէ հօյլէ պէօյլեք պիր թէպէտտիւլէ մալհար օլուր
քի անըն իլէ քէնտիսի տէ էվլատ ուլլահ օլտուղունա էմին
օլուր: «Ալլահն քէնտի օլլու հազզընտա վէրտիլի շհահ-
տէթ շու տըր, քի Ալլահ պիղէ էպէտի հայաթ իհսան էթ-
միշ տիր, վէ պու հայաթ Անըն Օլլունտա տըր:» (1 Յովհ. 5. 11):

Պիր տէ Պօղոս առաքեալըն վերտիլի Բէֆսիրէ պա-
ղալըմ:

Պօղոս չախսէն Յիսուսը կէօրմէմիշ իտի, լաքին պի-
լա չիւպհէ Անըն թապիլէրինէ թէատտի էտէր իքէն անլէ-
րին շհատէթինի իշիթմիշ իտի: Յիսուս հազզընտա էհա-
լի արասընտա ճէրէյան էտէն ըրվայէթլէրտէն տէ խա-
պէրտար օլմալը իտի: Իմտի Յիսուս Շամ եօլունտա Պօղո-
սը մաղլուպ գըլտըգտան սօնրա օ՝ տօղրուտան ըհսուլլար
իլէ տէ դօնուլուպ՝ Յիսուս հազզընտա նիշէ շէյլէր էօյ-
րէնտի: (Ամալ. 9. 19: Գաղ. 1. 18):

Պէօյլեք գապիլիլէթլէր սահիպի օլան պու զաթ պու
գատար մալիւմաթ իլէ իքթիֆա էթմէյիւպ՝ պիննէֆս քէն-
տի թէճըրիպէսի իլէ Յիսուս հազզընտա չօգ մուհիմ հա-
զիգաթլար քէշֆ էյլէտի:

Պօղոս քէնտի թէճըրիպէ ի զաթիլէսինի շէօյլէ թարիֆ
էտիյօր. — «Պէնի վալիտէմին լահմինտէն ալըրըպ՝ քէնտի
ինայէթի վասըթասըլլա տալէթ էտէն Ալլահ թայիֆէլէր
արասընտա թէպէր էթմէմ իշիւն, քէնտի օլլունու պա-
նա (եախօտ պէնտէ, եանի պէնիմ տէրունիմտէ) քէշֆ էթ-
մէյի միւնասիպ կէօրտիւլիւ վազթտա տէրհալ թէնէ վէ
գանա տանըմատըմ:» (Գաղ. 1. 16): Պու ալէթտէ «պա-
նա» թապիրի, պէնտէ եանի պէնիմ տէրունիմտէ մանա-
սընտա տըր: Բըրիստոս Պօղոս իշիւն խարիճտէ ճէսէտլի

պիր վարըդ օլմաղտան զիյատէ տէրունտէ օլան բուհա-
նի պիր դուվվէթ իտի: Տիկէր պիր միւնասէպէթլէ տէ-
յօր, «Պու տախի տէրունինիղտէ ճէլալ իմիտի օլան Բը-
րիստոս տըր:» եախօտ «Տէրունինիղտէ օլան Բըրիստոս
ճէլալ իմիտի տիր:» (Կող. 1. 27): Եանի Ալլահ սիղի
քեամիլ գըլարադ սիղէ ճէլալ վէրէճէք, պունա իմիտինիղ
խէ տէրունինիղտէ պուլունան Բըրիստոս տըր: Բըրիստոս
տէրունիմիղտէ իսէ օ ճէսէտլի տէյիլ, բուհ տըր:

Առաքեալ պունու պաշգա պիր եէրտէ վէք աշըգ լի-
սանլէ թարիֆ էթմիշ տիր: «Րապալ բուհ տըր, վէ Րապ-
պըն Բուհը հէր նէրէտէ իսէ, հիւրըրիլթ օրատա տըր:»
(2 Կորն. 3. 17): «Հաթթա Բըրիստոսը թէն հասէպիլլէ
թանըտըգ իսէ տէ, չիմտի արթըգ թանըմայըգ:» (2 Կորն.
5. 16:) Յիսուս իշիւն Փէտէր նէ իտի իսէ, Պօղոս առաք-
եալ իշիւն Բըրիստոս էօյլէ իտի: Յիսուս «Պէն Փէտէրտէ
իմ վէ Փէտէր պէնտէ տիր,» տէտիլի միսիլլիւ, Պօղոս տա
«Արթըգ պէն եաչամայօրըմ, անճադ Բըրիստոս պէնտէ եա-
չայօր:» (Գաղ. 2. 20): «Զիրա յանա եաչամադ Բըրիստոս
տըր, վէ էօլմէք քեար տըր» տէյօր: (Փիլ. 1. 21): Վէ
Յիսուս Բըրիստոսըն Ալլահ օլան ալազասընը տա շու սու-
րէթլէ թարիֆ էտիյօր, «Օլ քի Ալլահ սուրէթինտէ պու-
լունտուղու հալտա Ալլահ միւնասիլ օլմաղը չիքեար սալ-
մատը, լաքին քէնտինի թախիլէ էտիւպ՝ գուլ սուրէթիւ-
նի ալարադ ինսան միւշապէհէթինտէ օլտու:» (Փիլ. 2.
6, 7): Պէօյլէճէ Պօղոս Յիսուս Բըրիստոսըն էօմըլունիւ պու
եօլտա թէֆսիր էտէր. — «Ալլահ միւնասիլ օլան Ալլահ՝
թէնէզզիւլ էտիւպ՝ Յիսուս Բըրիստոստա ամիլ օլտու. վէ
սօնրա եինէ Ալլահ մաղամընա գալիմ օլտու: Ալլահ Բը-
րիստոստա տիւնեայը քէնտիսի իլէ սուլհ էթմէքտէ տիր:
(2 Կորն. 5. 19):

Պօղոս Առաքեալըն ըրսալէլէրինի գըրաաթ էտէր իքէն
պաշտան պաշա անըն պիղէ ըհսմ էյլէտիլի Բըրիստոս պի-

դէ Ալլահը կէօսթէրէն վէ պիղի Ալլահա կէօթիւրէն վէ պիղիմ իլէ Ալլահա մախսուս օլան մուամէլաթը իճրա է-տէն դաթ տէյուլ թէրսիմ էտիլմիշ տիր :

Իպրանիլէր բէսալէսինի եաղան տախի Պօղոս առաք-եալն շայիրտէրինտէն պիրիսի օլտըղը հալտա շէօյլէ եաղբօր : «Ալլահ զէման ը գատիմտէ նիշէ գըթալար վէ նիշէ թարղլարտա փէյղամպէրլէր վասըթասըլլա էճտա-տա սէօյլէմիշ օլարագ պու սօն կիւնլէրտէ տախի հէր շէ-յէ վարիս նասպ էյլէյիպ՝ ալէմլէրի տախի վասըթասըլլա խալգ էյլէտիլի Օղլու իլէ պիղէ սէօյլէտի» : (Իպր. 1. 1, 2) :

Իմտի պուսլարտան եանի կէրէք տէօրթ Ինճիլլէրտէ վէրիլէն թարիֆտէն կէրէք Յովհաննէս առաքեալն, կէ-րէք Պօղոս առաքեալն վէրտիլի իյղահաթտան Յիսուս Քրիստոս հագղընտա վարտըղմըղ նէթիճէ նէ՞ օլաճագ տըր :

1. Յիսուսն զէմինի հայաթը հագիղի պիր ինսան հա-յաթը իտի : Ինսանլըղը սուրի պիր շէյ տէյիլ, հագիղի իտի : Օ պէօյիւյիպ իլէրիլէյէն, եէյիպ իշէրէք եօրուլան վէ բահաթլանան, մալիւմաթը մահտուտ վէ նիհայէթ քէնտինէ վէրիլէն իշքէնճէյէ տայանամայլ էօլէն պիր ատէմ իտի : Յովհաննէս առաքեալ քէնտինին պիրինճի րի-սալէսինտէ տէյօր, «Յիսուս Քրիստոսն թէնտէ կէլմիշ իտիլինի իզրար էթմէյէն հէր բուհ Ալլահտան տէյիլ տիր :» (1 Յովհ. 4. 3) :

2. Յիսուս Ալլահտան իլհամ ալըպ անը ատէմլէրէ թէպլիղ էտէն միւլհէմ պիր դաթ իտի : Պու ճիհէթլէ ա-նըն իլհամաթը հագիղի վէ տիկէր ճիւմլէ միւլհէմ դաթ-լարըն թէպլիղաթընա միւլապիհ իսէ տէ անլէրէ Փաիդ իտի : Օ Ալլահը Փէտէր տէյու իղհար էտիպ՝ անըն մու-հապպէթինի թէնքիտ էյլէտի, վէ Ալլահը ատէմլէրի խէ-լաս էթմէք իշիւն արայան վէ անլէր իշիւն քէտէր չէքէն պիր խէլասքեար տըր տէյու կէօսթէրտի, վէ անըն թէ-

նէզղիւլիւնիւ, ատէմլէրի քէնտինէ էվլատ էթմէք միւ-րատը իլէ իսպաթ էյլէտի : Օ՝ ատէմէ գըլմէթ վէրտի : Ատէմլէրի, անլէրին հէր սընըֆընը Ալլահ էվլատ օլ-մագըլըպ տալէթ էյլէտի վէ նասըլ էվլատ ուլահ օլմագ կէրէք իտիլէրինի քէնտինին օղուլուղընտա կէօսթէր-տի : Վէ պուսուս իշիւն հէր Փէրտին Ալլահ իլէ տօղրու-տան ալագատա պուլուսմագ կէրէք օլտըղընը խապէր վէրտի : Պէօյլէճէ Յիսուսն՝ Ալլահ, ատէմ վէ ատէմին խէլաս թարիղի խուսուսուստա թէպլիղ էթտիլի իլհամ հէմ միւլհէսիւր հէմ Փաիդ օլան պիր իլհամ տըր :

3. Յիսուս քէնտինտէքի իլհամ մէնպար իլէ քէնտի-սինի թէվհիտ էյլէմիշ օլուպ՝ պու խուսուստա օ պիհէմփա տըր : Վէ պիհէմփա օլմասը պիր տէ չուրատա դահիր տիր քի, օ հէմ պէօյլէ եիւքսէք պիր իտտիատա պուլուստը, հէմ իտտիասը իլէ հայաթը հէմահէնք իտի, հէմ պու կիւ-նէ գատար օ իտտիասընըն արգասընտա տուրմագտա տըր : Անըն իլհամ մէնպար Ալլահ քէնտիսի տիր : Պինաէնալէյճ Յիսուս պու ճիհէթլէ ատէմլէր արասընտա եէքթա տու-րուր : Օ՝ ատէմլէրի, հէր ատէմի քէնտիսի կիպի Ալլահա էվլատ օլմագա տալէթ էտէր, վէ պիհիսապ քիմսէլէր օլ տալէթի գապուլ էտիպ՝ հագիղաթէն օլ իմթիյաղա նաիլ օլմուլ տըրլար վէ օլույօրլար, ամմա հիշ պիրի Յիսու-սըն պու ճիհէթլէ միւսալիսի օլմագ : Վաղաա անլէր, Պօղոս իլէ պէրապէր «Թա քի ճիւմլէմիղ իման վէ Իպնուլ-լահը պիլմէք իթթիհատընա, քեամիլ ատէմ օլմագ իւղ-րէ Քրիստոսն քէմալլինին գամէթի էօլլիւսիւնէ վասըլ օ-լալըմ,» տէրլէր : Լաքին Պօղոս իլէ պէրապէր տէ, «Զիրա պրագըլան թէմէլտէն եանի Յիսուս Քրիստոստան մատա պիր թէմէլ պրագմագա հիշ պիր քիմսէ մուղթէտիր օլ-մագ» տէրլէր : «Ալլահ Քրիստոստա տիւնեայը քէնտինէ սուլհ էտիյօր» : (2 Կորն. 5. 19) : Պու սէպէպտէն «Քրիս-տոս Ալլահ տըր» տէտիլիլիպտէ անըն ինսանլըղընը քէն-

տինտէ իշխէյէն վէ սէօյլէյէն Ալլահըն կէօլէսինտէ պրա-
զըրըզ վէ Ալլահը Բրիստոստա կէօրիւրիւզ:

4. Պու սէպէպտէն պիզ Բրիստոսա իպատէք Էտէր
իզ, լաքին Բրիստոսա պիր ինսան չէլլինտէ տուա էթմէ-
յիւզ: Պիզիմ պիրի պէօյլէք պիրի քիււէիւք, պիրի բուււու
տիկէրի ճէսէտլի իքի Ալլահըմըզ Էօզ տըր: «Ալլահըմըզ
Բապպ, Բապպ ը վահիտ տիր:» (Մարկ. 12. 29): Ալլահ
բուււ տըր վէ անա սէճտէ գըլանլար բուււ վէ հազիզաթլէ
սէճտէ գըլմազ կէրէք տիրլէր:» (Յովհ. 4. 24): Բրիս-
տիանլար մազամընտա Բրիստոսըն պիզէ վէրտիլի դաւա-
նանք պու տըր: Պիզ Բրիստոսա տուա էտէր իսէք, անտէ
միւնքէչիֆ օլան Ալլահա, Էանի իպթիտատէ Ալլահըն նէզ-
տինտէ մէվճուտ օլուպ՝ Բրիստոստա «Թէն օլան» Բէլա-
մա, Ալլահա միւսալի օլմաղը շիքեար սալմայըպ՝ քէն-
տինի թախիլէ էտէնէ» տուա էտէրիլ:

5. Իմտի թարիխի Յիսուս Բրիստոսուն պու միւնա-
սէպէթտէ Էէրի նէ՞ տիր:

Թարիխի Բրիստոսըն էհէմմիլէթի փէք պէօյլէք տիր:
Ալլահ քէնտի իշամաթընը պիլվասըթա իզհար էտէր:
Հիւսնիւնիւ չիչէքտէ, հազիզաթընը մատտի գուվվէթլէ-
րին իշխէմէսինտէ, էյիլիք վէ մուհապպէթինի իսէ նաթըզ
զաթլարըն հալաթընտա իզհար էտէր: Թարիխի Բրիստո-
սըն գոււուրը պէչէրիլէթ թարիխինտէ զայէթ մուհիմմ
պիր մէվզի թութար: 0՝ «Վազթարըն թէմամիլէթի կէ-
լինճէ» տօղտու: (Գաղ. 4. 4): Վէ «Ուլուհիլէթին հէր
քէմալը ճէսէտճէ անտէ սաքին օլտու:» (Կող. 2. 9): Յի-
սուսուն տօղուչունտան էվվէլ Ալլահ իշամլար վէրմիլ
իտի, լաքին անլէրին ճիւմլէսի Բրիստոստա զահիր օլան
իշամտա իքմալ օլունմուչ տըր: (Մատթ. 5. 17): Ատէմ-
լէր Ալլահ հազընտա չօզ չէյլէր էօյրէնմիլէր իտի, լա-
քին ուլուհիլէթին քէմալընտան ատէմին զապզ էտէպիլէ-
ճէք տէրէճէսի Բրիստոստա միւնքէչիֆ օլմուչ տըր:

Պուտտանըն «Թէրահհիւմիլ», Չարտուչտըն խայր իլէ
չէրը միւճատէլէսի, Եհհուտինին Քէֆարէթ վէ Գուտսի-
յէթի, Եունանի Սօզրատ վէ Էֆլաթունըն կիւզէլ վէ էյի-
սի, հէփ պունլար Բրիստոս իշամընտա իթմամ օլուն-
տու, վէ պու կիւնէտէք կէօրիւնմէզ օլան Ալլահը կէօրմէք
իսթէր իսէք Անը Բրիստոստան կէօրէպիլիլ իլ:

Քէզալիք քէմալլ ատէմ հազընտա Փիլօզօֆլար քէն-
տի իտէալլարընը Էազտըլար, լաքին ասլ ատէմի Նա-
զարէթլի Յիսուստա պուլուր ըզ: Պու սէպէպտէն թարիխի
Բրիստոս տաիմա պէչէրիլէթին կէօղիւ էօնիւնտէ տուր-
մազ կէրէք տիր: Լաքին պու թարիխի Յիսուս տաիմա պի-
զի Ալլահա իրշատ էթմէլի տիր: 0 պէյան օլունմուչ տըր,
Թաքի «Իմանընըզ վէ իւմիտինիլ Ալլահա օլտուն:» (1
Պետ. 1. 20):

Իշթէ Յիսուս Բրիստոս պէօյլէսի պիր զաթ տըր: Ան-
տէ հազիզի ինսանիլէթ վէ հազիզի ուլուհիլէթ իթթիֆազ
էյլէմիլ տիր: Վէ Անըն հալաթընտա էն մուհիմմ ճիհէթ
պուրասը տըր: Յիսուս՝ թարիխի պէչէրտէ էն պէօյլէք
միւճիզէ տիր, վէ պու միւճիզէ անըն տօղուչ միւճիզէսին-
տէն, վէ գըլամ միւճիզէսինտէն վէ միւտտէթ ի հալա-
թընտա իւրա էթտիլի միւճիզէլէրտէն պէօյլէք վէ տահա
մուհիմ պիր միւճիզէ տիր: Եկէր Յիսուսըն պու հալաթ
միւճիզէսի հազիզի տէյիլ իսէ, անըն տիկէր միւճիզէլէրի-
նին էհէմմիլէթի Էօզ տըր: Վէ լաքին էյէր պու հալաթ
միւճիզէսի հազիզի իսէ տիկէր միւճիզէլէր պունա Էազը-
չըր Փիլիլէր տիրլէր:

Իշթէ պիզիմ ինանտըզմըզ վէ ինանաճաղմըզ Յի-
սուս Բրիստոս, տիւնեայա թէպլէր էթտիլիմիլ վէ թէպ-
չիլ էտէճէյիմիլ Յիսուս Բրիստոս պու տըր: Վէ պիլիւն
տիւնեանըն սուլհ ու սալահ վէ սէլամէթի իշիւն իւմիտ
էտէճէյիմիլ Չաթ պու Յիսուս Բրիստոս տըր:

Ի Լ Ն Ա Մ

Գ. ԻԼՆԱՄԸՆ ՄԵՆՊԱԸ,

ԱԼԼԱՀ

ԻՆՏԱՄԸ ԱԼԼԱՆ ՎԵՐԻՐ ՎԷ ԽՆՐ ԽՆՍԱՆ ՂԱԿՈՒԼ ԿՈՒՆԵՐ:
ՎԷ ԿՈՒ ՍՐԵՐԱՏԱ ԱԼԻԹԹԱԿԻ ԶՈՒ ՍԻԼԱԼԼԱՐ ԽԱԹԸՐԿԱ ԿԷ-
ԼԻՐ:— ԻՆՏԱՄ ՎԵՐԵՃԵՔ ՕՐԱՆ ԱԼԼԱՆ ՔԵՆՍԻՍԻ ՄԵՎՃՈՒՄ
ՄԸ ԽՈՐ:— ՊԻՐ ԱԼԼԱՆ ՎԱՐ ԽԵՆ, Օ ԻՆՏԱՄ ՎԵՐԵՎԵԼԵՆ ԱԼԻՐ
ՎԱՐԸՊԸ ՄԸ ԽՈՐ:— ԱԼԼԱՆ ՎԱՐ ՎԷ Օ ԻՆՏԱՄ ՎԵՐԵՎԵԼԵՆ
ԱԼԻՐ ՎԱՐԸՊԸ ԽԵՆ, ԿՈՒՆԵՄ ՕԼ ԻՆՏԱՄԸ ՂԱԿՈՒԼ ԿՈՒՆԵՎԵԼԵՆ ԱԼԻՐ
ՄԱԽԼՈՒՊԸ ՄԸ ԽՈՐ:

ԵՎՎԵԼԱ. ԱԼԼԱՆ ՄԵՎՃՈՒՄ ՄԸ ԽՈՐ: ՆԻՇԵԼԵՐ ԱՐԸ ՍԻԼ-
ԱԼԱ ՄԵՆՓԻ ՃԵՎԱԿ ՎԵՐԵՐԵԼԵՐ: ԿԵՕՂԻԼՄԻԸ ԻԼԵ ԿԵՕՐԵ-
ՄԵՏԻՅԻՄԻԸ, ՍԵՏԱՍԸՆԸ ԳՈՒԼԱԿԼԱՐԸՄԸՂԼԱ ԻՆԻՄԵՆՏԻՐ-
ԵՄԻԸ, ՎԷ ԽԻԿԵՐ ՀԱՍՏԵԼԵՐԻՄԻԸՂԼԱ ԽՆՐ ԽԵՐՔ ԿՈՒՆԵՎԵԼԵՆ
ԵՄԻԸ ԱԼԻՐ ՂԱԹԸՆ ՎԱՐԸՊԸՆԱ ՆԱՍԸԼ ԿՄԻՆ ՕԼԱԿԵԼԻՐ ԻՂ
ԽԵՐԵԼԵՐ: ՎԷ ՄԱՍՏԻ ԳՈՒՎՎԵԼԵԼԵՐԻՄԵՆ ԽԱՐԵԼԹ ՕԼՈՒԿ՝
ՂԱՐՈՒՐԻ ՂԱԽԵԼԵՐԵԼ ԽԱՐԵԼ ՕԼՈՒՆԱՆ ԶՈՒ ՄԱՏԱՌՈՒՄ ԹԱ-
ԱԼԻԹՄԱ՝ ՄՈՒԹԼԱԿ, ԿԱԵՏԻ ՎԷ ԱԼԵՆԱՌՈՒ ՕԼԱՆ ԱԼԻՐ ՎԱՐ-
ԸՊԸ ՆԱՍԸԼ ԿԵՕՐԵՎԵԼԵԼԵՐ ԽԵՐԵԼԵՐ: ՎԷ ԱԼԻԹԹԱԿԻ ՄԵՎՃ-
ՈՒՄ ՕԼՄԱՅԱՆՍԱՆ ԻՆՏԱՄ ՄԵՄՈՒԼ ԵԹՄԵՔ ՃԱԻԸ ՕԼՄԱԿ:

ՊԱՂԸՐԱՐ ՄԱ ԱԼԻՐ ԱԼԼԱՆԸՆ ՄԵՎՃՈՒՄԵԼԵԼԵՆԻ ՂԱԿՈՒԼ
ԿՈՒՆԵՐԵՐ ԽԵՆ ԽԵՆ, ԽՆՐ ՔԵԱԽԻՆԱԹԸՆ ԽԱՐԻՃԻՆՈՒՄ ԽՈՒՐԱՆ,
ՎԷ ԿՈՒ ԹԱԿԻԹ ՄԱՔԻՆԱՍԸ ԻԼԵ ԱԼԻՐ ԱԼԱԿԱՍԸ ՕԼՄԱՅԱՆ
ԱԼԻՐ ՂԱԹ ԽԵՅՈՒ ԹԵՍԱՎՎՈՒՐ ԿՈՒՆԵՐԵՐ: Օ ՀԱՅՐԱՄ ԱՄԱԽԻ
ԻՆՏԱՄ ԱԼԻՐ ՄԱՏԱԼ ՂԱՄԱԿ:

ՆԻՇԵԼԵՐ ԽԵ ԱԼԼԱՆԸ ԽՆՍԱՆ ԿԼԱԿԻ ՃԵՍԵԼԻ ԱԼԻՐ ՎԱՐԸՊԸ
ԽԵՅՈՒ ԽԵՅՈՒ ԿՈՒՆԵՐԵՔ, ԻՆՏԱՄԸ ԽՆՐՆ ԿՈՒՆԵՐԵՐ ՎԷ ՆԵՎԱՆԻ-
ԽՆԱՆ ԽԱՐԵԼԹ ԽԻՐ ԽԵՅՈՒ ՂԱՆՆ ԿՈՒՆԵՐԵՐ: ՎԷ ԱՄԱՏԵԼԵՐԵՆ
ՆԱՄԱԼԼԻՄ ԱԼԻՐ ԵԼԵՐՈՒՄ ՍԱՔԻՆ ՕԼԱՆ ԱՐԸ ՂԱԹ ՔԵՆՍԻՍԻ ԿԵՕ-
ՐԵՆՄԵՂ ԽԵՆ ԽԵ Օ ՔԵՆՍԻՐ ԻՐԱՄԵԼԹԻՆԻ ԱԿԱՂԸ ԽԱՄԵՄԵԼԵՐԻ
ԵԼԻ ԻԼԵ ԱԿԱՂԸ ՄԻԼՄԹԱԿ ԱՄԱՏԵԼԵՐԵՆ ԿԵՕՒՄԵԼԵՐԸ, ԽՆՐԵՐ ԽԵ
ՕԼ ԻՐԱՄԵԼԹԻ ԱԿԱՂԱՄ ԱՄԱՏԵԼԵՐԵՆ ԹԵՎԵԼԻՂ ԿՈՒՆԵՐԵՐ ԽԵՅՈՒ
ԽՆԱՆԸՐԸՐԱՐ: ՊՈՒ ՓԻՔԸ ԽԵ ԱԿԱԹԸՆ ԽՈՐ: ՊՈՒ ՃԻՆԱՆԸՆ
ԱԵՕՅԻԸՔ ՎԷ ՔԻԼԵԸՔ ՎԼԵԱԹՄԱՄ ՕԼԱՆ ԱԼԻՆԻՍԱԿ ԿԻՆԵՆԸ-
ԼԵՐԻՆԻՆ ՎԷ ԱԹՈՒԼԱՐԸՆԸՆ ԵՕՅԵ՝ ՍԱՂԸ ՍԱԿԱԼԸՆԸ ՄԱՏ-
ԱՌՈՒ ԱԼԻՐ ՂԱԹ ԵԼԻ ԻԼԵ ԽԱՐԱՄԸՐԸՐԱՐ ՕԼՄԱՍԸ ՎԷ ԿԵՎԵՐԸ
ՄԻԼԻՍԻՅԱՐՃԱ ՄԱՏԵՐԵՐԻՄԵՆ ՕԼՈՒԸՐԱՐ ԿԼԱԿԻ ԱՐԸ ԽՆԱՆ ԽԱ-
ԽԻ ԽՆՐԵՐԻ ԱԵՕՅԵՍԻ ՄԱՏԱՌՈՒՄ ԱԼԻՐ ԱԼԼԱՆԸՆ ՔԵՆՍԻՐ ԵԼ-
ԽԻՆԱՆ ԹՈՒԹՈՒԿ ԽԱՐԵԼ ԵԹՄԵՔՄԵՆ ՕԼՈՒԸՐԱՐ ԽԵՅՈՒ ԵԹ-
ՄԵՔ ԶՈՒՆՂՃԱՍԸՆԱ ԱԼԻՐ ՓԻԼԻ ԽԻՐ:

ԽՆՍԱՆԼԱՐՈՒՄՆ ՆԻՇԵԼԵՐԻ ԽԵ ԱՐԸ ԿԵՕՐԵՆՄԵՂ ԱԼԼԱՆԸՆ
ԱԿԱՂԸ ՍԱՆԻ ԻՆՏԱՐ ԽԱՐԱԹՄԸՐԱՐ ՕԼՈՒԸՐԱՐ ՓԱՐՂ ԿՈՒՆԵՐԵՔ
ԻՆՏԱՄԸ ՕԼ ՍԱՆԻ ԻՆՏԱՐՈՒՄՆ ԱԵՔԵՐԵԼԵՐ: ՓՈՒԹՎԵԼԵՆԹ-
ԼԵՐ ԱԵՕՅԵ ՂԱՆՆ ԿՈՒՆԵՐԵՐ: ԱՆԼԵՐ ԽԱ ԿԻՆԵՆԸ, ԽԱ ԱՂԸ ՎԷ
ԵՐԸՈՒԸՐԱՐԸ, ԽԱ ԽՆՔ ԿԼԱԿԻ ԱԿԱՂԸ ՓԱԽՏԵԼԻ ՀԱՅՎԱՆԼԱ-
ՐԸ, ԽԱԽՈՍՄ ԱՐԹԻՍԹԵՐԻՆ ԽԱԿԱՂԸՆ ՍԱՆԵՎԵՐԻ ԱՍԼ ԱԵՕ-
ՅԻԸՔ ԱԼԼԱՆԸՆ ՎԵՔԵԼԵՐԻ ԽԵՅՈՒ ԹԱՆԸՐԸՐԱՐ: ՆԻՇԵԼԵՐ ԽԵ
ՆԵՎԵԼԵՐԻ, ՔԵԱՆԻՆԵՐԻ, ԵՎԼԻՅԱ ՎԷ ՍՈՒՐԸՐԱՐԸ ԱԼԼԱՆՈՒՄ
ԻՆՏԱՐԱՐ ԱԼԸՎ ԱՄԱՏԵԼԵՐԵՆ ԹԵՎԵԼԻՂ ԿՈՒՆ ԿԵԼԵՐ ԽԵՅՈՒ
ԹԱՆԸՐԸՐԱՐ: ՔԵԽՈՒՄԻՆԼԱՐ ԱՐԱՍԸՆՈՒՄ ԱՄ ԱԿԱՂԸ ԱՐԸ ՆԵՎ
ԹԱՆԸՐԸՐԱՐ: ՔԵԽՈՒՄԻՆԼԱՐ ԱՐԱՍԸՆՈՒՄ ԱՄ ԱԿԱՂԸ ԱՐԸ ՆԵՎ
ԹԱՎԱՂ ՄՈՒԸԱՄԱՏԵՎ ՄՈՒՆԱՐԵՐԵՐԻՆԻ ԱՐԸ ՆԵՎ ԻՆՏԱՄ
ՎԱՍԸԹԱՐԱՐԸ ԽԵՅՈՒ ԹԱՆԸՐԸՐԱՐ: ՔԵԼԵՍԵ ԹԱՐԻՍԻՆԱՆՏ Ա-
ՐԽՈՍԱԿԱՆԸՐԱՐ ԽԱԼԻ ԻԼԵ ՄԱՐՈՒՓ ՕԼԱՆ ՂԵԼԱԼԵԼԻՆ ԽԵ ՀԱՄ-
ԱՐ ԱՐԸ ԽԱԼԻ:

ՏԵՕՐՈՒՆՃԻԸ ԱՍՐԸՆ ԽԱԼԹԻՄԱՍԸՆՈՒՄ ԻՍԿԵՆՈՒՆԵՐԻՅԵ
ՔԵԼԵՆԵՍԻՆԱՆՏ ԱՐԻՍՈՒ ԽԱԼԻՆԱՆՏ ԱԼԻՐ ԵՐԵՅ ԱՐԸՈՒՆՈՒԿ, Օ՝

խոտիւս էյլէտի քի ասլ Ալլահը պիւզ կէօրիւկ իշխտէմէյիլը :
Լաքին պու Ալլահ էյզէլիյէթտէ քէնտի ֆէվիհէրիմէ միւշա-
պիի պիր օղուլ տօղուրտու : Պու օղուլ-Ալլահ վազթլա-
րըն թէմամիյէթինտէ Յիսուս Բրիստոս մագամընտա պիւ-
ղէ զահր օլտու : Պէօյլէճէ Բրիստոս Ալլահ իսէ տէ Ալ-
լահըն ասլ ճէվէնընտէն օլմայրպ, անա միւշապիի օլան
ճէվէնընտէն տիր վէ պու Եօլտա իլհամ միւմքին օլմուշ
տըր տէր իտի :

Թ. Մ. 325տէ Պէօյլէք Գօնսթանթինին էմրի իլէ իճ-
թիմա էտէն մարուֆ Նիկիա մէճլիսինտէ մէվզուր միւզա-
քէրէ օլան ազիտէ իշթէ պու իտի : Մէզքէլը մէճլիս Արիո-
սըն պու թալիմինի ուղղախառ պուլմայրպ՝ անը հերետի-
կոսլուք տէյու իլան էթտի, վէ Բրիստոստա միւնքէչիֆ
օլան ուլուհիյէթ, Ալլահըն ճէվէնընտէն միւշապիի օլան
պիր վարլըք օլմայրպ, անճագ ալմի ճէվէնընտէն օլտըղը-
նը՝ «Նուրտան նուր. Ալլահտան Ալլահ» իպարէսի իլէ ի-
լան էյլէտի :

Պու միւնասէպէթլէ Փիքրէ վարիտ օլան էն չէթին
սիւալ չու տըր, էկէր Ալլահը մութլազ, էյզէլի վէ էպէտի,
վէ պու պիհուտուտ քեաինաթը իսալ վէ իտարէ էտէն
պիհուտուտ պիր վարլըք տէյու թէսալվուր էտէճէք ի-
սէք, վէ իլհամ տէմէքլէ Ալլահըն քէնտի քէնտիսինի ա-
տէմէ քէչֆ ու պէյան էտէրէք անըն իլէ միւլապաթ էթ-
մէսինի անլայաճագ իսէք, պու նասըլ միւմքին օլապիլիը :
Պու պիհուտուտ վէ Մութլազ օլան վարլըք քէնտիսինի
մահտուտ օլան պէչէրէ նասըլ կէօսթէրէպիլիը : Մութլա-
զիյէթ վէ մահտուտիյէթ Էէքտիկէրինէ զըտտ օլան Փիքը-
լէր տիր : Պոնլար նասըլ իթթիֆազ էթտիլիլէպիլիը :

Ալլահըն վահտանիյէթինի մութլազ պիր պիրլիք տէ-
յու թանըյանլար իշին պու՝ հալլ օլունմազ պիր մուամ-
մա տըր : Լաքին Ալլահ պիր մահզ ը վահիտ տէյիլ, ան-

ճագ անտէ թէֆրիզաթ տա վար իսէ, օլ զէման պու միւշ-
քիլ հալլ օլունուր :

Ալլահտա պիր զաթի թէֆրիզաթ պուլունտուղունը
կէօրմէք իշին ազալլի չու պիր զաշ հազիզաթը Փիքրի-
միլ էօնիւնէ ալմամըլ քեաֆի տիր :—

1. Ալլահ էլան ալէմ ու ճիհանտա հաղըր օլուպ՝ Փաիլ
օլան պիր զաթ օլմասը իլէ թէֆրիզաթա մալիք իտիյի
կէօրիւլիը : Գեաինաթ մէվճուտ օլմասը իշին Ալլահա
մէրպուր օլտուղու կիպի, մէվճուտիյէթտէ տէվամ էտէ-
պիլմէսի իշին տէ Ալլահա մէրպուր օլմայրազ տուրապի-
չու տազիլէտէ Ալլահա մէրպուր օլմայրազ տուրապի-
լիրտէ, տէմէք օլուր քի կէչէն զէմանըն հէր պիր անընտա
տալի օ քէնտի պաշընա տուրապիլիլ տիր : Գէզա էյէլ-
տէն պէրու պու քեաինաթ քէնտի քէնտինէ քեաֆի պիր
մէվճուտ օլմուշ օլուր : Պու իսէ իմքեանսըլ տըր : Վէ է-
կէր Ալլահ պու քեաինաթըն վար օլմասը վէ վարլըքա
տէվամ էթմէսի իշին էլան Փաիլ իսէ, տէմէք քի Ալլահ
հէմ քէնտի զաթընտա մութլազ գաիմ օլան, հէմ տէ չու
մահտուտ օլան մալուլադա Փաիլ օլապիլէն պիր վարլըք
տըր : Պու իսէ քէնտինտէ թէֆրիզաթ Փարզ էտէր :

2. Ալլահ պիլէն պիր վարլըք օլմազլա զաթընտա
թէֆրիզաթա մալիք տիր : Ալլահըն էսէրի օլան չու քեա-
ինաթ պիլիւնէպիլէն պիր ալէմ տիր : Հաթթա անտէ պիլ-
մէյէ մուզթէտիր մալուլաթ տալի վար տըր : Իմտի պու
ալէմին սահիպի վէ սէպէպի օլան վարլըղըն տալի պիլէ-
պիլէն պիր վարլըք օլաճաղը զարուրի տիր : Ալլահ պիլէ-
պիլէն պիր ազլ իսէ, պիթթապի քէնտի մալուլաթընը
պիլիլի կիպի քէնտի զաթընը տա պիլիլ : Եանի Ալլահ
քէնտիսի հէմ պիլէն վէ ալնի զէմանտէ պիլիլէն պիր վար-
լըք տըր : Պու իսէ քէնտի զաթընտա պիր էսասի թէֆրի-
զաթըն պուլունտուղունը կէօսթէրիը :

3. Ալլահ սէօյլէյէն պիր զաթ տըր : Պու ալէմին մէն-

պաճը քննտիսի հաղիւղաթ վէ թէսավվուրաթ մէնպաճը տըր: Պու հաղիւղաթ վէ թէսավվուրաթըն իզհարը Բէլամ տըր: Ալլահ խիլգաթ իշինտէ քէլամ էթմէքտէ օլմուշ տըր: «Սէմավաթ Ալլահըն ճէլալինի հիքեայէ էյլէր... կիւն կիւնէ քէլամ իրատ էտէր... սէսլէրի իշիտիլմէդ իսէ տէ ... անլէրին քէլամը տիւնեանըն միւնթէհասընա վարտը»: (Մէզմ. 19. 1-4): Խիլգաթտա քէլամ էտէն դաթ պիթթապի քէնտի քէնտիսինէ տէ քէլամ էտէր: Պէօյլէճէ քէլամ Ալլահտա դաթի պիթ թէՖրիդ Փարզ էտէր:

4. Ալլահ սէվէն տիթ: Մախլուգաթա մուհասպլէթ դօյան դաթ քէնտիսի տէ սէվէն տիթ: Վէ մախլուգաթա սէվիլի օլմազլըղը եանի դըյմէթի դօյան դաթ քէնտիսի տէ մուհասպլէթին էքմէլ փունարը օլմազ կէրէք տիթ: Պէօյլէճէ Ալլահ քէնտի դաթընը սէվէն տիթ: Օ Մուհասպլէթ տիթ: Մուհասպլէթ իսէ Ալլահըն դաթընտա սէվէն վէ սէվիլէն թէՖրիդասընը Փարզ էտէր:

Պու թէՖրիդալար Ալլահըն դաթընա ախ թէՖրիդէլէր տիթ, զիրա Ալլահ քէնտի դաթընտա մէվճուտ իքէն «Պէն մէվճուտ իմ» տէյու տիւշիւնտիւշիւ կիպի քեախնաթը խալէ էտէր վէ դախմ թութար իքէն տէ, «Պէն խալէ էտիյօրըմ վէ խաարէ էտիյօրըմ» տէյու տիւշիւնիւր: Ալլահ քէնտի քէնտիսինի պիլիթքէն պիլէնին վէ պիլինէնին այնի դաթ օլտուղունը պիլիթ: Ալլահ քէնտի քէնտիսինէ սէօյլէր վէ քէնտի քէնտիսինի սէվէր իքէն խաթիպ վէ մուխաթապըն, սէվէն վէ սէվիլէնին այնի դաթ օլտըղընը պիլիթ: Պինաէն ալէյս պու հաղիւղաթլար Ալլահտա Փարզլը դաթլար պուլունտուղունը տէյիլ, իլլա պիթ դաթտա Փարզլը մէպտէլէր պուլունտուղունը կէօսթէրիթ:

Պու թէՖրիդաթ նէթիճէսինտէ տէյէպիլիթիդ քի Ալլահտա թէՖրիդաթ ը դաթիյէ պուլունտուղու միսիլլիւ մութլադիյէթ իլէ պէրապէր մահտուտիյէթին տէ պուլունտուղու դահիթ օլտիյօր:

Բեախնաթ Ալլահ իլէ մէվճուտ տըր: Լաքին քեախնաթ մահտուտ օլտուղու հալտա Ալլահ օրատա մահտուտ օլտադ իլէյօր: Մատտի տէտիյիմիդ դուվլէթլէրտէ մատտէ խասիյէթլէրինի, հալվանաթտա հիսսիյաթ վէ հարաթէթի, ինսանտա զէքեա վէ իրատէթի իզհար էտիյօր:

Բէզալիք պու ալէմտէ նիչէ ազլի մէպտէլէրի կէօսթէրիթքէն անլէրի մահտուտ օլտադ կէօսթէրիյօր: Զիւչէքտէ հիւնն անճազ պիթ դաշ կիւն սիւրէր, զար տանէլէրինտէ հէնտիսի հաղիւղաթլար պիթ դաշ տաղիդէտէ զալլ օլտը: Ճիհանտաքի ահէնիլէր, թէրթիպաթ, զըյմէթլէր հէփ նիսպի տիթ, մահտուտ տըր: Պու մահտուտ իզհարաթ ալթընտա մութլազ հիւննիւ, մութլազ հաղիւղաթլը, մութլազ խալըր, մութլազ թանղըմաթը հիսս էտէր իսէք տէ, պուլարըն պիլի կէօրիւնէնիլէր նիսպի տիթ, մահտուտ տըր: Անճազ չու սահիւս տիթ քի պու նիսպիլէր վէ մահտուտարըն մէնպաճ տա Ալլահ տըր:

Ալլահ պու ալէմտէ մուհասպլէթ կէօսթէրիթ, Լաքին մուհասպլէթինտէ քէնտիսինի թահտիտ էտէր: Մուհասպլէթ իշիւն լազըմ կէլէն լիյազաթը՝ լիյազաթսըղ առէմտէ հասըլ էտէնէտէք Օ՝ քէնտիսինի թահտիտ էտէր: Ալլահ քէօթիւ պիթ առէմէ մէրհամէթ էտէր, Լաքին օնու ափվըղը ալաճազ մէվիլիյէ կէթիթէնէտէք քէնտի քէնտիսինի թահտիտ էտէր: Ալլահ առէմէ հուրրիյէթ վէրմիշ տիթ, Լաքին պու հուրրիյէթ Ալլահըն քէնտի Փաալիյէթինի թահտիտ էթմէսիլլէ միւմքին տիթ:

Իմտի Ալլահտա մութլադիյէթլէ պէրապէր մահտուտիյէթ տախի պուլունտուղու հալտա, Օ քէնտիսինի առէմէ քէշփ ու պէյան էթմէք իսթէրսէ առէմին քէնտիսինի անլայապիլմէսի իշիւն տէ օ քէնտիսինի թահտիտ էտէպիլիթ: Վէ Ալլահըն պու սուրէթլէ իլհամ վէրմէք իւզըն քէնտիսինի թահտիտ էթմէսի եիւքսէք մանատա Բէլամ Ուլլահ տըր: Պու «Բէլամ իպթիտատէ մէվճուտ իտի»,

եանի Ալլահըն դաթրնտա տըր , վէ «Քէլամ Ալլահ իտի» :

Ալլահ իհնամ վէրմէյէ մուզթէտիր պիր դաթ օլտու-
ղու կիպի աճէպա ատէմ տախի օլ իլհամը դասուլ էթմէ-
յէ միւսթախտ վէ մուզթէտիր՝ մի տիր :

Իլհամտա Ալլահ մախլուգա քէնտի դաթընը քէշֆ ու
պէյան էտէր քի անըն իլէ իխթիյարի վէ բուհանի միւսլա-
գաթտա պուլունսուն վէ մախլուգ պու միւսլաղաթ նէթի-
ճէսինտէ քեամիլ օլտուն : Պու սէպէպտէն հայվանաթ իլ-
համ դասուլ էտէմէղլէր , լաքին ատէմ պունսա մուզթէտիր
տիր :

Ատէմ սուրէք ուլլահտա խալգ էտիլմիշ տիր տէնիլի-
յօր իտէ , պու իրիզաթ ք ալէմէ տաիր էն պէօյիւք պիր
հաղիզաթա չամիլ տիր : Վաղաա ատէմ պու քեախնաթ ի-
չինտէ պիր նօղթա մաղամընտա օլան տիւնեանըն իւղէ-
րինտէ պիր նօղթա կիպի տուրան քիւչիւք պիր մախլուգ
տըր . վէ քէնտի հայաթ վէ իճրաաթընտա չու իչինտէ
պուլունսունղու մատտի մէվճուտաթա մէրպուլ տըր : Էն
քիւչիւք միդրօպլար անըն հայաթընը թէհտիտ էտէպիլիւր-
լէր , ասապէլէրինտէ վուղու պուլան ճիւղի պիր տիւղէն-
սիլլիք անըն էն եիւքսէք իտէալարընը ալթիւսթ էտէպի-
լիւր : Թապիւթըն ճանսըղ գուվլէթլէրի անըն բահաթընը
պօղապիլիլիլէր : Չօգ ճիհէթլէրտէն օ բուրի գէմինտէ վէք
աճըղ վէ պիշարէ պիր մախլուգ տըր :

Եինէ տէ ատէմ էօյլէսի դասիլիյէթլէրէ մալիք տիր
քի անլէրին սայէսինտէ օ պու պիւթիւն մալիւմ օլան ճի-
հանըն ճիւմլէսինէ Փաիդ պիր մէվլի իհրապ էտէր , վէ ճի-
հանըն մէլիյի ատտ օլունմաղա չայան տըր :

Պու միւնասէպէթլէ ատէմին չու խասիյէթլէրինէ
տիդգաթ էտէլիւմ .—

1. Ատէմին ազլի գապիլիյէթլէրի անը էթրաֆընտա-
քի մախլուգաթա Փաիդ դըլար : 0 սալթ հասսէլէրի իլէ
մալիւմաթ ալմաղ , մանթըղի գուվլէթլիլէ կէօրիւնէնլէր-

տէն կէօրիւմէյ մահիյէթլէրի պուլուր չըգարըր : Պիր
թարաֆտան սէմանըն գուվլէթլէրինի , տիկէր թարաֆ-
տան աթօմլարըն էլէթըրօնլարընը քէշֆ էտէր , միգրօպ-
լարըն վէ սէլլէրին հայաթընը թաղըպ էտէր : Վէլհասըլ
պիւթիւն քեախնաթըն իչինտէ եէթիչէպիլիլէճէյի հէր գուվ-
լէթին դաիտէլէրինի քէշֆ վէ գանուլարընը Փէննի շէլ-
լէրէ գօր : 0 սալթ ալալիմի թէֆթիլ էթմէքլէ գանաաթ
էթմէյիպ , անլէրին ասլ մահիյէթլինէ նուֆուգ էթմէք իս-
թէր , մէվճուտաթըն մէպտէլէրինի վէ ալալիմին սէպէպ-
լէրինի վէ օլ սէպէպլէրին սէպէպ ի էվլէլինի աըաշու-
րըր : Պիւթիւն թապիւթը թէսիլիւրէ չալըչըր վէ պու թէ-
շէպիլիւսինտէ նէ՝ ֆիւթիւսթլար իճրա էյլէմիշ տիր :

2. Ատէմին տիկէր պէօյիւք պիր խասսէսի տէ , քէն-
տի քէնտիսինի քանըմասը տըր : Ատէմ խարիճի ալէմէ
պաղըպ՝ անը պիլիւր վէ քէնտիսինի պու պիլտիյինտէն
թէֆրիլ էտէր : Ատէմ տէօնիւպ քէնտիսինէ տէ պաղար
վէ պու եօլտա քէնտիսին լիյաղաթ էա լիյաղաթսըղըլը-
նը , իդթիտար վէ դաաֆիլէթլինի քէշֆ էտէր : Քէնտի
տիսինէ սահիպ օլուր : Պու սալթ-ատէմին քէնտիսինի
կէշմիշ թէճըրիւլէլէրինի հաֆըղէսինտէ թէքրար կէօրմէ-
սի տէյիլ , իլլա շիմտի չու անտէ պիլլէն քէնտիսի քէն-
տիսի իչիւն մալիւմաթ մատտէսի օլուր : Շախսիյէթլին
պիր թէմէլի պու տըր :

3. Ատէմին տիկէր պէօյիւք պիր խասսէսի հուրք ի-
րաաթէ մալիք օլմասը տըր : Վաղաա ատէմ տիկէր մախ-
լուգաթ կիպի թապիւթընը դարուրի գաիտէլէրինէ մէր-
պուլթ տըր : Ճէսէտի մատտի գուվլէթլէրտէն թէրթիպ
օլունմուշ տըր , հաթթա ազլի հայաթը մատտի ճիւղէր-
տէն միւրէքքէպ օլան մէնղումէ ի ասապէյէ մէրպուլթ
տըր : Վէ անըն հիսսիյաթը վէ իճրաաթը պէյնին վէ ա-
սապէլէրին ահվալընտան միւթէհասիլ օլուր : Լաքին թա-
պիլի սուրէթտէ նէմա պուլմուշ օլան հէր ատէմին հայա-

թընտա նիհայէթ պիր ունսուրա բասթ կէլիր իզ քի օրա-
տա ատէմ քէնտի դարար վէ հարաքէթինի քէնտիսի թա-
յին էտէր: Օրատա հուրը տըր: Պու հուրը ինթիխապ վէ
իսթիյար՝ Փէրտին էն եիւքսէք իմթիյազը օլմազլա պէրա-
պէր քէնտինտէ պուլունան էն եիւքսէք իսասալէրի եա-
նի ախլազի սիրէթի հասըլ էտէն պիր գուվլէթ տիր: Պու
հուրը ինթիխապ հէր Փէրտին իմթիյազը օլտըզը հալտա
պաշգա հիւ պիր քիմսէ անըն պու իմթիյազընա տօզուն-
մամալը տըր: Վէ պու իմթիյազը ատէմէ Ալլահ վէրմիւ
օլտուզու իշին Ալլահ քէնտիսի տախի պունա միւտախէ-
լէ էթմէք իսթէմէզ, անճազ օլ իմթիյազ վէ իզթիտարը
թէշլիզ էտէր: Ատէմ պու իզթիտարընն տօզրու իսթի-
մալընա թալիմ օլունմալը տըր:

4. Ատէմին պէօլիւք դապիլիյէթլէրինտէն պիրիսի տէ
էօլմէմէզլիք հասրէքի տիր: Հէր ատէմին էօլիւմէ մա-
րուզ օլաճազը մուհազգազ տըր. չու տա մուհազգազ տըր
քի հիւ պիր ատէմ էօլմէք իսթէմէզ: Վէ էօլիւմտէն սօն-
րա եինէ եաշամազ հասրէթի պէշէրիյէթ արասընտա ու-
մումի պիր արզու տըր: Պունըն պէլլի սաիզէսի չու տըր
քի ատէմէր պու մահտուտ հայաթ միւտտէթինի քէնտի-
լէր իշին փէք տար պուլուրլար: Իճրատթլարը իշին,
մուհապպէթլէրի իշին, իսթիհասալարը իշին պու հա-
յաթ փէք տար կէլիր: Եաշամազ իսթէրլէր: Պու հա-
րէթլէրինէ էօլիւմիւն պիր մանի օլմասընա բաղի տէյիլ
տիրլէր:

Իմտի հէփ պու իսսիյէթլէր ատէմին մատտի թա-
պիսթա վէ հապլանի ալէմէ Փաիզ պիր վարըզ օլտըզընը
կէօսթէրիր: Օ Ալլահը պիրմէք իսթէր, Ալլահ կիպի քէն-
տի քէնտիսինի պիլիպ՝ քէնտիսինէ սահիպ օլմազ իսթէր,
իւրատէթինի քէնտիսի իտարէ էտիպ՝ նասիպլինի քէնտիսի
թային էթմէք իսթէր, վէ Ալլահըն դարչըսընտա տուրուպ
անը բու պէ բու կէօրէրէք դալպ գալպէ անըն իլէ միւլա-

պաթ էթմէք իսթէր: Ատէմ պու խուսուսլարտա միւքէմ-
մէլ օլարազ Ալլահ իլէ լալըզ պիր սուրէթտէ, անըն էվ-
լատը կիպի միւլազաթ էթմէք իսթէր: Վէ իլհամ անըն
պու հասրէթինի իզնա էթմէք իշին վէրիլիր: Ատէմ Ալ-
լահ իլէ միւլազաթա եազըզը պիր վարըզ տըր: Ալլահ
անա պու լիյազաթը վէրմէք իշին անա իլհամ վէրիր, վէ
ատէմ պու լիյազաթա մալիք օլմազ իշին իլհամ ալմազ
իսթէր:

Քրիստիանիլըզն իլհամ թալիմի իշթէ պու իքի էսաա
իւզէրինտէ միւլէսսէս տիր: Ալլահ իլհամ վէրէպիլէն պիր
դաթ օլտըզը կիպի ինսան տա իլհամ ալապիլէն պիր վար-
ըզ տըր:

Ալլահ խալիզ վէ ինսան Փիքրինէ Փաիզ տիր: Քրիս-
թիանիլըզն Ալլահ հազըզընտա թէսապլուրընա պազալմ:
«Ալլահ իպթիտատէ սէմալաթ վէ դէմինի խալէ էյլէտի»:
(Թէքվ. 1. 1): «Եղէլի վէ էպէտի փատիշահա, դէվալ
պուլմազ վէ կէօզէ կէօրիւնմէզ եալընը Ալլահա էպէտիւլ
ասպատ իզդէթ վէ համտ օլտուն» (1 Տիմ. 1. 17): «Տի-
տարըմը կէօրէմէզսին, զիրա ինսան պէնի կէօրիւպ տէ
եաշայամազ» (Խուր. 33. 20): «Էյ Ալլահըն դանիլիք վէ
հիւքէթ վէ իլմինին տէրինիլի. անըն հիւքմէրի թէ-
Փահհիւքտէն վէ թարիզլէրի թէֆթիշտէն նէ գատար իւս-
թիւն տիր» (Րօմ. 11. 33): «Միւլարէք վէ գատիր ի վա-
հիտ վէ Մէլիք իւլ Միւլիւք վէ բապպ իւլ էրպապ, էօլ-
մէմէզլիյէ եալընը մալիք վէ եազլաշըմազ նուրտա սա-
քին օլան Զաթ» (1 Տիմ. 6. 15-16):

Եինէ տէ Ալլահ քէնտիսինի ատէմէ իզհար էտէպիլիր;
վէ էթմիւ տիր: «Քէլամ իպթիտատէ մէվճուտ իտի վէ Քէ-
լամ Ալլահ իտի: Վէ Քէլամ թէն օլուպ ինայէթ վէ հա-
զիզաթլէ մէմլու օլարազ արամըզտա սաքին օլտու: Վէ
պիզ անըն ճէլալինի Փէտէրին Իպն ի Վահիտինին ճէլալը
տէյու կէօրտիւք» (Յովհ. 1. 1, 14): «Զիրա ուլուհիյէ-

թին հէր քէմալը ճէսէտճէ անտէ սաքին տիր» : (Կող. 2. 9) : «Ալլահն սուրէթի օլան Քրիստոսըն ճէլալը» : «Զիրա զուլմէթտէն նուր փարլամասընը էմր էտէն Ալլահ քէնտիսի Յիսուս Քրիստոսուն երեզիւնտէ Ալլահն ճէլալինի պիլմէք նուրունու վէրմէք իչին զալլէրիմիլտէ փարլամալը» : (2 Կորն. 4. 4-6) : «Քէնտիսի տախի կէօրիւնմէգ օլան Ալլահն սուրէթի վէ ճիւմլէ մախլուգաթըն իլքի տիր» : (Կող. 1. 15) : «Ալլահ պու սօն կիւնլէրտէ Օղլու իլէ պիլգէ սէօյլէտի : Պու տախի անըն ճէլալընըն զիյասը վէ ճէվհէրինին քէսմի զաթիսի տիր» : (Իպր. 1. 2, 3) :

Ալլահ Քրիստոստա պու սուրէթլէ ատէմէ իհամ վէրտիքտէն մատա պու իհամըն հազիգաթընը ատէմին հայաթընտա իճրա էթմէք իչին քէնտիսի բուհ մագամընտա ինսան բուհունա նուֆուգ էթմէքտէ օլմուշ տըր : «Ալլահ բուհ տըր, վէ անա սէճտէ գըլանլար բուհ իլէ վէ հազիգաթլէ սէճտէ գըլմագ կէրէք տիրլէր» : (Յովհ. 4. 24) : «Վէ պէն Փէտէրտէն տիրլէր իմ, օ տախի իլէ էպէտ սիզին իլէ թէմէքըին էթմէք իւզրէ սիզէ տիկէր պիր թէսէլի էտիճի եանի Հազիգաթ Բուհունը վէրէճէք տիր» : (Յովհ. 14. 16, 17) : «Օլ հազիգաթ բուհուն կէլտիլի գէման սիզի ճիւմլէ հազիգաթա իրչատ էտէճէք տիր» : (Յովհ. 16. 13) : «Վէ բուհ քէնտիսի պիլիմ Ալլահն էվլատը օլտուղումուգա բուհունըլլա պէրապէր շէհատէթ էտէր» : (Րօմ. 8. 16) :

Քրիստիանլըղըն պիննէֆա ատէմէ աթֆ էթտիլի ուլվիլէթէ տիգաթ էտէլիմ :

«Ալլահ քէնտի սուրէթի իւզրէ ինսանը խալգ էյլէտի : Անը սուրէթ ուլլահ իւզրէ խալգ էյլէտի» : (Թէքվ. 1. 27) : «Ինսան նէ տիր քի անը զիքը էտէսին : Անը մէլէքլէրտէն պիր աղ աչաղը դօյտուն, վէ անը ճէլալ ու իզլէթլէ թաճլանտըրտըն» : (Մէգմ. 8. 4-5) : «Իսմինէ իման էտէնլէրէ էվլատ ուլլահ օլմագլըղա սէլահիլէթ վէրտի» : (Յովհ.

1. 12) : «Զիրա սիլ թէքրար դօրգուլա սէպէպ օլան էսիրլիք բուհունը ալմատընը, անճագ օղուլլուգ բուհուն ալտընը, քի անընլէ Ապալա, Փէտէր, տէյու նիտա էտէրիլ» : (Րօմ. 8. 15) : «Թա քի ճիւմլէմիլ իման վէ Իպնուլլահն պիլմէք իթթիհատընա, քեամիլ ատէմ օլմագ իւզրէ Քրիստոսըն քէմալինին զամէթի էօլիւսիւնէ վասըլ օլալմ» : (Եփես. 4. 13) :

Քրիսթիանլըղըն ատէմին իսթիգալընա տաիր վէրտիլի իւմիտ տախի շայան ր տիգաթ տըր. — «Գալպինիլ միւլթարիլ օլմասըն... Փէտէրիմին խանէսինտէ չօգ մէսքէնլէր վար տըր : ... Սիզէ եէր հազըրլամաղա կիտիյօրմ : ... Պէն հայաթտա իմ, սիլ տախի հայաթտա օլաճագսընը» : (Յովհ. 14. 1, 2, 19) : «Եէր իւզէրինտէք շէյլէրէ տէյիլ, եօգարտա օլան շէյլէրէ սարֆ քէքեար էտինիլ : Զիրա էօլտիւնիլ վէ հայաթընը Քրիստոս իլէ պէրապէր Ալլահտա մահֆուգ տըր» : (Կող. 3. 2-3) : «Պագընըլ Փէտէր պիլգէ նէ կէօնէ մուհապէթ ինսան էթմիլ տիր քի Ալլահն էվլատը թէամիլէ օլունալմ : ... Վէ շիմտի Ալլահն էվլատը իլ, վէ նէ օլաճագլըմըլ տահա իղհար օլունմատը իսէ տէ օ իղհար օլունտուղունտա անա պէնգէր օլաճագլըմըլ պիլիլ իլ» : (1 Յովհ. 3. 1-2) :

Պու կիպի իհամաթտան նէթիճէ էտէրիլ քի, Ալլահնըլ Բապալ ք Վահիտ օլուպ՝ էյէլի վէ էպէտի, մութլագ վէ պիհուտուտ, կէօգէ կէօրիւնմէգ վէ ինսան Ֆիքրի իլէ տէքը ու իհամա էտիլէմէգ պիր վարըլ տըր : Եինէ տէ օ քէնտիսի թահտիտ էտիլ՝ պիլիմ անլայաճագլըմըլ սուրէթտէ քէնտիսի պիլգէ իղհար էտէպիլիլ, պիլգէ սէօյլէյէ պիլիլ, պիլիլ թէնլիլ էտէպիլիլ : Պու իսէ քէնտիստէ Քէլամ վէ իհամ մէպտէսի տիր քի պիլգէ Բապալմըլ Յիսուս Քրիստոստա միւնքէշիֆ օլմուշ տըր : Վէ Ալլահ սալթ հազիգաթ վէ Քէլամ մագամընտա պիլգէ միւնքէշիֆ օլմագլա գանաթ էթմէյիլ՝ բուհ մագամընտա թէնէզլիլ էտիլ՝

բուհարամբդա թէմաս էտէրէք՝ պու Քէլամ հայաթը իւն պիղի իհեա էթմէյէ չալըճմը աըր :

Վէ իշթէ ճիւմլէնին խալիղի վէ պիղիմ մէնպա ը վիւ- ճիւտըմը օլան պու աղիմ Ալլահ պիղէ իւհամ վէրմէյէ թէնէզզիւլիւնտէ պիղէ տօղրու աճայըպ մուհապպէթինի կէօսթէրտիյինտէն անը փէտէր թէսմիյէ էտէր իյ : Պու Ալլահ քէնտիսինի պիղ մախլուգաթընա իւհար էթմէք իւղրէ իւհամ վէ Քէլամ մէպտէսի իւն պիղէ Քրիստոստա կէօրիւնտիւլիւ միւնապպէթիւ անա օղուլ վէ խէլապքար թէսմիյէ էտէր իյ : Վէ բուհ մազամընտա պիղիմ բուհար- րամըլը թալիմ վէ իհեա էթալի սէպէպտէն Բուհ իւլ Գուտս տէյու անա բուհ վէ հաղիգաթիւ իպատէթ է- տէր իյ :

Փէտէր, Օղուլ վէ Բուհ իւլ Գուտս, իւն Ալլահ տէյիւ պիւր Ալլահ. — Այնիյէթտէ տէվիմ էտիպ՝ թէքէրբիւր է- տէն սատէ պիւր պիւրիւք տէյիւ, իլլա դաթընտա պուլու- նան պիւր թէֆրիգաթիւ ֆաիլ օլան էսրաբէնիկի պիւր վահ- տէթ, քի պու թէֆրիգաթը իւղնիւմ թապիւրի իւն իշա- րէթ էտիյօրըլ :

Իւն իւգնիւմ Պիւր Ալլահ :

Իւն զաթ պիւր Ալլահ տէյիւ, իլլա իւն զաթի թէֆրիգա- թը պիղէ քէշֆ օլունմուշ օլան պիւր Զաթ Ալլահ : Պիղի սէ- վէն, պիղի արայըպ խէլաս էտէն, պիղտէ իւլէյիւ պիղի եէնի վէ էվլատուլլահ օլմաղա լայըգ քիմսէլէր եափան պիւր Ալլահ :

Իշթէ Քրիստիանըլը Երրորդութիւն աղիտէսի իւն պու պէօյիւք իւհամը թարիֆ էթմէք իսթէր : Վէ պունուն ի- չիւն տիւր քի Քիլիսէ Արիոս կիպի Քէլամ իւհամընը քիւ- չիւք վէ սանի պիւր Ալլահա աթֆ էթմէյէ ըաղի օլմայըպ, «Ալլահտան Ալլահ, Նուրտան Նուր» տէյու թաղրիւր է- տէր : Պու սէպէպտէն տիւր քի, Ալլահը թապիւթ դուվ- վէթիւրինտէն տիւարտա տուրան վէ ատէմլէր իւն տօղրու-

տան միւլաղաթ էտէմէյէն պիւր վարըլդ տէյու թէսափվուր էտէն 19ընճը ասը Միադաւանյարընա դարչը Երրորդու- թիւնը թէէքիտ էտէր : Վէ պու սէպէպտէն տիւր քի Երրոր- դութիւնտա իւն զաթ թէսափվուր էտէրէք՝ Ալլահըլա շէ- ըաքէթ կիրտիւրէն իւն Ալլահըլարա դարչը «Իւգնիւմ» վէ «անձ» վէ «person» թապիւրլէրինի խուսուսի մանատա իս- թիւալ էյլէտիյինի թէէյիտ էտէր :

Ալլահըմըլ Բապպ ը Վահիտ տիւր :

Ալլահըմըլ շէրիքսիլ պիւր թէք զաթ տըր :

Ալլահըմըլ թապիւթըն մաֆէվգինտէ (transcendent), այնի դէման թապիւթտա վէ ինսանտա ֆաիլ օլան (im- manent), ճիհանլարը իտարէ էտէն, այնի վաղթտա ատէ- մի արայարաղ անա քէնտիսինի իւհար վէ իւհամ էտէն, վէ թօփրաղտան եափըմըլ թօփրաղա տէօնէն ինսանը էվ- լատ ուլլահ էթմէյէ չալըչան պէօյիւք խալիլ, սէվէն խէ- լասքեար վէ թէնվիւր էտէն Բուհ իւլ Գուտս տըր :

Վէ շիմտի, էյ օղուլան տօսթ,

Բապպըմըլ Յիսուս Քրիստոսըն ինայէթի,

Փէտէր Ալլահըն Մուհապպէթի, վէ

Բուհ իւլ Գուտսուն Միւշարէֆէթի

սէնին իւն վէ ճիւմլէմիլ իւն պէրապէր օլսուն Ամին :

Ի Լ Ն Ա Մ

Դ. ՄԻԽԱՅԻԼԵՆԻՐ

Միւճիգէ իւհամըն վէսիգէսի սայըլըր :

Պու սէպէպտէն տտէմլէր տինի հադիգաթլարա նա-
զարէն շիւպհէյէ տիւշերլէրսէ, միւճիգէլէրէ տէ շիւպհէ
հտէրլէր վէ միւճիգէլէր ալէյհինտէ իմանլարը զաիֆլէ-
նիրսէ տինի հադիգաթլարա իմանլարընը տա զայ հտէր-
լէր : Պու կիւն պիղիմ արամըղտա տախի միւճիգէլէրէ տա-
իր իման զաիֆլէնմէքտէ օլտըղընտան պու մէսէլէյի ճիտ-
տէն միւթալէա էթմէք վէ թէսալվուրլարըմըղը թառհիհ
վէ թէնքիտ էթմէք լաղըմ կէլիյօր :

Միւնիգէ Նե՞ Տիր

Միւճիգէյի շու սուրէթլէ թարիֆ հտէճէյիղ . — Միւ-
ճիգէ «Թապիաթ» քէսմիյէ էքտիյիմիգ սիսքէմ իշիմտէ
վէ անտէ քարի օլան զարուրի սէպէպ—Միւսէպպէպ մէպ-
տէսիմէ ֆաիգ օլարագ Ալլահըն լայըգ պիր մագսէտ իշիւն
տօղրուտան յա տօլայըտան ինրա էյլէտիյի ֆաիգ իւք-
քապիա պիր վագըա տըր :

Պուրատա «Թապիաթ» տէմէքլէ շու իշինտէ պուլուն-
տուղումուղ քեաինաթը, եանի զէմինի վէ անտէ օլան ճէ-
մատի, հայաթի վէ հայվանի վէ ինսանի վարըղլարը, վէ
պիղէ մալիւմ օլան էճսամը սէմալլէյի անլայօրըղ :
Պունլարըն ճիւմլէսինտէ պիր ումումի զաիտէ ճարի տիր
քի, վուգու պուլան հէր պիր թէպէտտիւլ իշիւն անը հա-
սըլ հտէն պիր սէպէպ պուլունուր, վէ օլ վագըա օլ սէ-
պէպին զարուրի նէթիճէսի օլուր : Պինսէն ալէյհ պու ճի-
հանտա վուգու պուլան հէր պիր թէպէտտիւլ իշիւն պիր

զարուրի սէպէպ արարըղ : Միւճիգէ պու զարուրի վէ թա-
պիի սէպէպ—միւսէպպէպ ալագասը իլէ տէյիլ, իլլա տօղ-
րուտան Ալլահըն իրատէթ վէ թէնսիրիլլէ վուգու պու-
լան պիր վագըա տըր : Ալլահ պու վագըա իշիւն մատտի
վէ թապիի գուվլէթլէրի իսթիմալ հտէր իսէ տէ, անըն
էն եագըն վէ միւսսիր սէպէպի քէնտիսի տիր :

Պու թարիֆէ կէօրէ ,

Նե՞ Կիպի վագըալար Միւնիգէ Սայըլմագ

Պաղը վագըալար օլուր քի անլէրին ասլ եագըն սէ-
պէպի պիղէ մալիւմ օլմագ իսէ տէ, օլ սէպէպ էինէ թա-
պիաթտա մէվճուտ պուլունուր . Մէսէլա, պիր հօգըապաղ
էլ չապուլըղը իլէ էօյլէ շէյլէր եաիար քի պիղ անըն նա-
սըլ վուգու պուլտուղունը կէօրէմէյիղ : Եախօտ պիր ալիմ
թապիաթըն էօյլէ զաիտէլէրինէ վագըա օլուր վէ օ եօլ-
տա էօյլէ շէյլէր եաիար քի պիղ անլէրին հադիգի սէպէ-
պինի պիլէմէյիղ, մէս . րէյտիյօ, թէլէվլիթըն, էլէքթրիք
էլլէրի, վէ սաիրէ : Պունլար միւճիգէ տէյիլ տիրլէր :
Միւճիգէնին եագըն սէպէպի Ալլահ քէնտիսի տիր :

Քէզալիք միւճիգէլէր թապիաթա մուղայիր ֆիլիլէր
տէյիլ տիրլէր : Թապիաթ մագուլ օլան պիր ալէմ, վէ
Ալլահ քէնտիսի մուլլաղ աղլ օլտուղու հալտա Ալլահ միւ-
ճիգէ եաիայըմ տէյու զայր ի մագուլ շէյ եաիմագ : Միւ-
ճիգէ ֆաիգ իւթ թապիա տըր : Շու կէօրիւպ պիլտիլմիլ
թապիաթա վէ թապիաթ գուվլէթլէրինէ ֆաիգ օլան
պաղա մագուլ գուվլէթլէր վէ զաիտէլէր տախի մէվճուտ
օլմագ կէրէք տիր : Միւճիգէ օլ տաիրէտէ իճրա օլունուր :
Մէսէլա, հայաթ սիսթէմի ճէմատաթ սիսթէմինէ ֆաիգ
տիր, լաքին անա մուխալիֆ տէյիլ տիր : Միւթթալի հա-
յաթ՝ նէպաթի հայաթա ֆաիգ տիր, լաքին անա մուխա-
լիֆ տէյիլ տիր : Քէզալիք հուրը իրատէթ ալէմի զարուրի
սէպէպ—միւսէպպէպ ալէմինէ ֆաիգ տիր, լաքին անա

մուսուլմանները տէյիլ տիր։ Այլապէս ֆառաքիյէթի սալթ պու պի-
ղէ մալիւմ օլան «Թապիւթ սիսթէմի» տարիքսինէ միւն-
հասըր տէյիլ տիր։ Իմտի միւնիղէ Թապիւթի հազիզի մա-
նասընտա մուղայիր իւթ Թապիւթ տէյիլ, իւլա ֆաիդ իւթ
Թապիւթ տըր։

Պագէն տէ ատէմլէր քէնտի տէրունի վէ մանէվի Թէճ-
րիպէլէրինի ճիսմանի Թապիւթիւր հա իսթիարէլէր հախօտ
շաիրանէ ուսուլպտա իֆատէ էտէրլէր։ Տիկէրլէր պունըն
Փարզընա վարմայարադ անլէրի միւնիղէ տէյու ալըրլար։
Մէսէլա, պիրիսի «Պիդ մուհարէպէ էտէր իքէն, սէմանըն
պուլուլթլարը պիդիմ իմտատըմըդա եէթիշիպ տիւլմէնլէ-
րիմիղին պաշընա աթէշ հաղտըրտըլար» տէր։ Պու հաղ-
մուր Փուրթունասընըն շաիրանէ պիր իֆատէսի տիր։ Պա-
ղըլար պունը հազիզի միւնիղէ տէյու դապուլ էտէրլէրսէ
հանըրլար։

Վաղըլարըն հազիզի սէպէպինի Թային էթմէք սը-
րասընտա պիր միւնքիլ տէ Թապիւթտա ճարի օլան սէ-
պէպ-միւնսէպպէպ դախտէսինին դուվլէթինի Թանըմա-
մագտան նէշէթ էտիյօր։ Թապիւթտա էն էսասի դախտէ-
լէրտէն պիրիսի շու տըր քի հէր էսէրին քեաֆի պիր սէ-
պէպի վար տըր, վէ հիշ պիր ալամէթ ի Թապիւթի թէսա-
տըֆ հա պախթ նէթիճէսի տէյիլ տիր։

Վագաա Թապիւթի ալայիմէ սուրի պիր նաղար իլէ պա-
գանլար անտէ պաղը արգուրի վէ սէպէպսիդ Թէպէտտիւ-
լաթ կէօրիւրլէր։ Սասթանըն պիրի էօլիւր, պիրի դալըր,
պիր սէնէ դըշ սօղուդ օլուր, պիր սէնէ միւլայիմ օլուր,
պիր էվին իւղէրինտէ պայդուշ էօթէր, օլ էվտէ պիր դա-
գա վուգու պուլուր, Ֆիլան ճինա բիւյալարտան սօնրա
պաղը վաղըլար վուգու պուլուր, քիմիսի խայրը, քի-
միսի խայրըսըդ։ Ճահիլ ատէմլէր պու կիպի հալլարտան
պիր Թաղըմ սաշմա նէթիճէլէրէ կէլիւրլէր։ Ուղուրլու ու-
ղուրսուդ սայըլարա, կիւնլէրէ, բիւյալարա, կէօղլէրէ ի-

նանըրլար։ Վէ պու ուղուրլու ուղուրսուդ հալլարը մուսայ-
յէն սէպէպլէրէ աթֆ էտէմէյէրէք՝ կէօրիւնմէդ բուհանի
գուլվէթլէրէ, իւսհարա, ճինլէրէ, չէթանլարա աթֆ
էտէրլէր։ Վէ պունլար էլիյլէ միւնիղէլէրին իճրա օլտու-
ղունա ինանըրլար։

Ատէմլէր Թապիւթի տիգգաթ իլէ Թէֆթիշ էթմէքտէ
տէվամ էթտիքճէ Թապիւթտա կէօրիւլէն ինթիզամա վէ
սէպէպ-միւնսէպպէպ դախտէսինին էհէմմիյէթինէ կէօղլէրի
աշըլըր վէ պու նէվ իթիգատաթ ը պաթըլէտէն աղատ օ-
լուրլար։

Պու խաթալարը պէրթարաֆ էտէրէք տիկէր պիր սիւ-
ալ իրատ էտէրիդ։—

Միւնիղէ Միւմֆի^ոն Մի Տիր

Պու սիւալա նիշէլէր մէնֆի ֆէվապ վէրիւրլէր։ Պիր
ճէվապ շու տըր։— Պէշէրիյէթին Թէճրիպէսի վէ տէհը-
լէրտէն պէրու Թաստըդ վէ Թէյիլտ էտիլմիշ օլան մա-
գուլ Թէճրիպէսի շու տըր քի Թապիւթտա հէր պիր վա-
ղընըն պիր դարուրի սէպէպի օլուր։ Շիմտի պաղը քիմ-
սէլէրին պու ումումի Թէճրիպէյէ մուղայիր օլարադ միւ-
նիղէ վուգու պուլտուղունը իտտիա էտիյօրլար իսէ, պու
քիմսէլէրին չէհատէթինին սըհէթինէ չիւպհէ էթմէք ու-
մում պէշէրիյէթին Ֆէննի Թէճրիպէսինէ չիւպհէ էթմէք-
տէն տահա դօլայ տըր։

Պիր մէնֆի ճէվապ տա շու տըր։ Թապիւթըն դախտէ-
լէրի խուսուսա դարուրի սէպէպ-միւնսէպպէպ դախտէսի օ
գատար միւսպէթ պիր հազիզաթ տըր քի պու կիւն պաղը-
լարըն չէհատէթի իւղէրինէ պու մէպտէյէ չիւպհէ էթմէք
ճաիդ օլամադ։ Սուսուսա ատէմլէր պէօյլէ սըրալարտա
պիրի պիւմէդ հանըլլարտա պուլունտուղլարընտան, ու-
մումի մէպտէյէ սատըդ դալմագ միւնիղէյէ ինանմագտան

ղիւլատէ մագուլ տըր :

Սոուսուս քի առէմլէրին հէյէճանլը վաղըլարը թա-
րեֆ էթմէք սըրասընտա հաղիղաթտան սափմաղա թէճ-
րեպէ օլունտուղլարը հէր կիւնքի ըասթ կէլտիյիմիզ հալ-
լարտան տըր :

Չարչուտա վուզու պուլան հէյէճանլը պիր վաղըանըն
թարեֆի չարչուտան էվէ կէլէնէտէք պիւսպիւթիւն թէպ-
տիլ օլուր : Հաթթա կաղէթալարտա տէրճ էտիլէն նիչէ
վաղըլար պու նէվ թէպէտտիւլաթա մարուզ պուլունու-
յօր : Պիրիսի վաղըլար նօգսան կէօրիւպ օլ նօգսանը
քէնտի խէյալընտան տօլտուրուր, տիկէրի մէսէլէյի պիր
աղ շաշալըճա տիւշիւրմէք իչիւն պիր դաշ շէյ տէ քէն-
տիսի իլալէ էտէր : Պէօյլէճէ առէմլէր պիլէրէք պիւմէյէ-
րէք վաղըլարը թաղեիր թէպտիլ էտէրլէր : Պու միւճի-
զէ հիքեայլէրի իչիւն տէ սահիւ տիր : Իմտի պու նէվ խա-
թալարտան միւթէյսսիր օլմաղտան իսէ, թապիւթըն եա-
նըմաղ դաիտէլէրինէ սատըզ գալմաղ տահա մագուլ պիր
մէսլէք տիր, տէնիլիր :

Պու պապտա պիր իթիրաղ տա Ալլահըն պու ալէմտէ
իչլէմէսի հաղընտա առէմլէր արասընտա ճարի օլան
եանլը թէսալվուրլարտան նէլէթ էտիյօր : Նիչէ քիմսէ-
լէր եա Ալլահը պու ալէմին իտարէսինէ չօզլուզ միւտա-
խէլէ էթմէյէրէք անը շէյթանըն եա ճինլէրին եախօտ
պաղը քէրամէթ սահիպի վէլիլէրին վէ սուրըլարըն էլի-
նէ թէսլիմ էթմիշ տիր տէյու թէսալվուր էտէրլէր, եա
տա օ պու ալէմի միւթէպպիտ պիր մէլիք կիպի քէյֆի
պիր եօլտա իտարէ էտէր տէյու տիւշիւնիւրլէր, վէ պու
սուրէթլէ ալէմին իտարէսինտէ հէր շէշիտ դարիպ հալլար
վուզու պուլապիլիր տէյու դանն էտէրլէր : Սոուսուս հէր
շէյէ դատիր օլան Ալլահ աղլա կէլէն, կէլմէյէն հէր շէյի
եափապիլիր, սէպէպլի սէպէպսիզ միւճիզլէրի եափմաղ
անըն իչիւն էն գօյալ պիր շէյ տիր տէյու դանն էտէրլէր :

Պու իսէ հաղիղաթտան պիւսպիւթիւն պաիտ տիր, վէ պու
ալէմտէ պէօյլէսի վաղըլարըն վուզուընը մէմուլ էթմէք
ապէս տիր, տէնիլիր :

Պու սիւալա պիր տէ սուպուքի ճէվապ վէրիլիր վէ
տէնիլիր .—

Միւնիզէ Միւմֆին Տիր

— Միւճիզէնին միւմքին օլտըղընը կէօրմէք իչիւն էվէ-
լա աթիտէքի հաղիղաթլարը թէէքիտ էտէլիմ .—

1. Ալլահի քեաիմաքըն հէր ճօգքսաընտա էլան հու-
գուրըլլա ֆաիլ տիր : Թապիւթ տէտիյիմիզ սիսթէմ քէն-
տի քէնտիսինէ քեաֆի օլան պիր քիւլէն տէյիլ, իլլա Ալ-
լահտա դաիմ օլան պիր քեաինաթ տըր : Օ գուրուլու պիր
սաաթ կիպի, սաաթճընըն հուզուրուեա իսթիյաճը օլ-
մայարաղ տէվր էտէն պիր մաքինա տէյիլ տիր : Սաաթճը
եափտըղը ալէթլէրի, քէնտինտէն ասըմսըզ օլարաղ մէվ-
ճուտ օլան անասըրտան, եանի, տէմիրտէն, ալթունտան,
կիւմիւշտէն, ճամտան ալմըշ վէ օլ անասըր քէնտիլէրէ
մախսուս օլան դալաիտ իլէ սաաթճըտան ասըմսըզ օլա-
րաղ իչլէմէքտէ տէվլամ էտէրլէր : Պու սէպէպտէն սաաթ-
ճընըն սաաթըն իչլինտէ պուլունմասընա հաճէթ եօզ տըր :
Հաքին «թապիւթ» տէտիյիմիզ քեաինաթ սիսթէմի քէն-
տինտէն տիշարտա օլան տիկէր պիր ալէմէ մէրպուլթ տէ-
յիլ տիր : Անըն գուլվէթի վէ մէվճուտիյէթիւնին թէֆ-
սիրի վէ տէվլամընըն թէէմինաթը տաիմա Ալլահտա տըր :
Ալլահ ճիհանըն ըուհու տըր : Ճիհան անսըղ էօլիւ տիր,
նամէվճուտ տըր :

2. Թէէյիտ էտիլիր քի Ալլահ հէր պիր աղլըն վէ պիւ-
ճիւմլէ մագուլաթըն մէնպաը օլտըղը հալտա օ՝ հէր պիր
ֆիլիլինտէ մութլաղա աղիլ վէ մագուլ տըր : Անտէ մանա-
սըզ, դայր ի մագուլ պիր ֆիլիւ եօզ տըր :

3. Պուլ քեաննաթ ագիւլ պիր խալիգին, մագուլ պիր է-սէրի օլտուգտան մատա, անըն եանի հէր պիր մէվնու-տըն էսասը մագուլաթ-լա Խողլուլմուշ օլտըղընը տա տէր խաթըր էտէլիմ: Ատէմլէր ճանսըղ գայալարա, հիսսիզ տէրեալարա, նութըսըղ նէպաթաթ վէ հայալանաթա պա-գարագ, պու նութըսըղ ճիհանտա նաթըղ օլան Ալլահ նասըլ իշլէյէպիլիւր, նասըլ միւճիղէ եափապիլիւր տէյու-շիւպհէյէ գահիպ օլուրլար: Պէօյլէլէր մանէվի կէօյլէրի-նի աշըպ տա, օլ գայալարտաքի, սուլարտաքի, նէպա-թաթ վէ հայալանաթտաքի հիքմէթ վէ ագիլիյաթը կէօրէ-պիլիսէլէր, Փարըլը տիւշիւնմէյէ մէճպուր օլաճագլար տըր: Ագլ ը Մութլագ օլան Ալլահ մագուլաթտան իպա-րէթ օլան քեաննաթտա քէնտի մագսէտլէրինի իճրատա հիշ պիր մանիէ կէօրէմէյ:

4. Տէրխաթըր էտէլիմ քի Ալլահ քեաննաթտա եալը-նըղ ագիւլ վէ միւհսսիւր պիր սէպէպ տէյիլ, իլլա լայըգ վէ քեափի մագսէտ իշիւն իշլէյէն պիր միւհէպպիպ տիր: Քեաննաթ պիր տէվէրան տէյիլ՝ պիր խիլղաթ տըր, սալթ պիր խիլղաթ տէյիլ՝ պիր թէքեամիւլ տիր: Քեաննաթտա-քի հարաքէթ պիր խաթթ ը միւսթագիմ իւղէրինտէ լա-յէնդաթի էնիպ գալղան պիր թէմէվլիւճ տէյիլ՝ իլլա եիւքսէք վէ վասի դայէյէ միւթէվէճճիհ օլան պիր թէ-րագըր տըր: Պինաէն ալէյհ պուրատա միւճիղէ կիպի մու-հիմ պիր Փիլի իշիւն քեափի տէրէճէտէ եիւքսէք պիր դա-լէ մէյտանը վար տըր:

5. Տէրխաթըր էտէճէյիմիղ պիր ճիհէթ տահա վար տըր: Միւնիգէ իլիամըն մուք-լագ վէ Եէկեանէ վիսիգէսի տէյիլ տիր: Իլհամըն իւք վէսիղէսի անտէ պուլուռնա հա-գիլղաթըն նուրու տըր: Հագիլղաթ քէնտի նուրուռնտա փարլար: Պու միւճիղէլէր պահսընտա տախի իլհամ հագ-ղընտաքի պու եանըլ Փիքր ատէմլէրի շաշըրմագտա տըր, կէօյա քի իլհամտա Ալլահ ատէմլէրէ պաղը գանուռլար վէ

գալտէլէր, էվամիր վէ նէվահի կէօնտէրիյօր, վէ էկէր պուռլար Ալլահըն էմրլէրի իսէ անլէրին իճրասը Փարըլ-մըղ տըր, տէյիլ իսէ անլէրի իճրայա մէճպուր պուլուռն-մայըղ: Պու տօղըրու տէյիլ տիր: Իլհամտա Ալլահ ատէմ իլէ միւլաղաթ էտիպ՝ անա սէօյլէր, վէ իլհամըն մագ-սէտի ատէմի հագիլղի ատէմ էթմէք իշիւն Ալլահըն ատէ-մէ քէնտիսինի իղհար էթմէսի տիր: Իւք հագիլղի միւճիղէ իլհամ քէնտիսի տիր, զիրա իլհամտա Ալլահ Փալիլ իւթ թապիա օլան ինսանա Փալիլ իւթ թապիա Եօլտա սէօյլէ-յօր:

Ատէմլէր նիշէ տէֆա Ալլահ օլան իմանլարընը խա-րիճի միւճիղէլէրէ եախօտ սէնէլէր եա տէհրլէր էվիլէլ վուգու պուլմուշ տըր տէյու ըիվայէթ օլուռնա նագլիյէթ-լէր իւղէրինէ թէէսիս էթտիլլէրի իշիւն միւճիղէլէրին հագիլղի օլտըղընա տաիր Փիքրլէրինտէ շիւպհէլէր հասըլ օլուռնա Ալլահ վէ տինէ օլան իմանլարընը տա գայ էյ-լէմիշլէր տիր: Յուլնանըն՝ պալըղըն գարնընտա իւշ կիւն եաշայըպ թէրէննիւմ էթտիլլինէ տաիր Փէրտլէրտէ հասըլ օլան շիւպհէլէր նէ գատար քիմսէլէրի տինսիլլիյէ սէվգ էթմիշ տիր: Նէ չօգ քիմսէլէր Յեսուըն կիւնէլ վէ այլ տուրտուրմուշ օլմասընա իման էտէմէտիլլէրի իշիւն ին-ճիլին եիւքսէք իլհամլարընա տաիր իմանլարընը թէրք էթտիլլէր: Լաքին պու ճալղ տէյիլ տիր:

Վագաա ատէմլէր տահա չօճուգլուգ միւտտէթինտէ եաշար իքէն, քէնտի հայաթ մէպտէլէրի վէ մէսլէքէրի իշիւն խարիճի պիր նուֆուգա միւհթաճ տըրլար: «Գաթլ էթմէյէսին», «Ձինա էթմէյէսին» կիպի էմրլէրէ իթաաթ էթմէք իշիւն կէօք կիւրիւլթիւսինէ վէ երտըրըմ շամա-թասընա պէլլէրլէր: Լաքին հագիլղաթ ը հալտա ախլաղի գալտէլէրին նուֆուգ քէնտիլլէրինտէ մահֆուգ տըր:

6. Տիլղաթ էտէճէյիմիղ պիր խուսու տա շու տըր քի Միւճիղէլէր իշիւն լայըգ մագսէտ վար տըր:

Ատէմլէրին քէնտի աղլարը վէ թապիաթըն դուվլէթ վէ գաիտէլէրի իլէ եափապիլէճէլէրի շէյլէր իշիւն քէնտիլէր չալըշմայարագ միւսիդէ թալէպ էթմէլէրի տօղրու օլամադ: Ալլահ էլան թապիաթտա իշլէյօր վէ ատէմէ աղլ վէ իրատէթ վէրմիշ տիր: Իմտի ատէմէ տիւշէն շէյ աղլընը գուլլանըպ՝ Ալլահ իլէ պէրապէր թապիաթըն գուվլէթլէրինտէն վէ թէրթիպաթընտան իսթիֆատէ էթմէք տիր: Միւսիդէ լաղըմ օլմայան եէրտէ միւսիդէ թալէպ էթմէք, վէ լալըգ պիր դայէ պուլունմայան սըրալարտա միւսիդէ կէօրմէք ճաիդ տէյիլ տիր:

Տիկէր թարաֆտան մէյտանտա լալըգ մաղսէտ պուլունուր իսէ անըն իշիւն Ալլահըն միւսարէքէթիլնի տալէթ վէ մէմուլ էթմէքտէ տէ միւսնասէպէթսիլլէք օլմադ:

Վէ շիմտի պուլ հաղիգաթլարըն նուրունտա իտտիա էտէրիլ քի միւսիդէ հէմ մաղուլ, հէմ տէ միւսքին տիր:

Պուլ միւսթալէալար չու սիւալա, եանի

Հաղիգի Միւսիդէյի Նասըլ Թայիմ էտէպիլիլիգ

սուալընա քեաֆի պիր ճէվապ վէրէպիլիլէր:

Միւսիդէ տէյու թաղտիմ օլունան հէր հանկի պիր վաղըանըն հաղիգի միւսիդէ օլուպ օլմատըղընը թային էթմէքտէ աթիտէքի սիւալարա վէրէճէյիմիլ ճէվապլար պիդէ եարտըմ էտէպիլիլ:

1. Պուլ շէյ քարիլիսի պիր էմր ի վաղըմ մը տըր: Պէօյլէ պիր շէյ հաղիգաթէն իմա էտիլէն վաղթտա վուզու պուլմո՞ւլ մը տըր, եօղսա օ՝ չաիրանէ պիր ըհամ, եախօտ խայալի պիր բիվայէ՞թ մի տիր: Էկէր զըսմէն թաբիսի իսէ խայալիսինի հաղիգիտէն ալըմագ կէրէք տիր:

2. Օլ վաղըանըն սէպէպիլնէ տաիր վաղթընտա իճրա էտիլէն թէտղիգաթ դանաաթպալիշ օլմո՞ւլ մը տըր:

3. Անտէ դայր ի մաղուլ ունսուր վա՞ր մը տըր: Էլպէթ պուլ, «մաղուլ» վէ «դայր ի մաղուլ» թապիլիլէր պիր

տէրէճէյէ գատար նիսալի քէլիմէլէր տիր: Նինէ տէ ըլվայէթլէրտէքի մաղուլ վէ դայր ի մաղուլ ունսուրլարը թային էթմէք միւսքին տիր:

Պիր միսալ.— Միւսիդէյանըն՝ Մօլտըն (Մէսս.) դասապարնտա սէնէլէր էվլէլ պիր Գաթօլիք փափաղը վէֆաթ էթմիշ օլուպ, պուլ եաղընլարտա պիր թէվաթուր չըղտը քի կէօյա օլ մէղարըն թաշընա, թօփրաղընա տօղունան խասթալար չիֆա պուլուլօրլար իմիշ: Պիր տէ մէմլէքէթին հէր թարաֆընտան պիլիլէրճէ քէօրլէր, քէօթըրլէմլէր օլ մէղարըն պաշընա թօփլանտըլար: Քիմի, «Պէն իլլէթիմտէն չիֆա պուլտոլմ» տէտի, քիմիսի տահա ֆէնա օլտուլ: Քիմիսի տէ մէղարըն թօփրաղընտան ալըպ տիկէր խասթալարա կէօթիլուրիլէր: Պիր դաշ կիւն սօնրա հէր քէս էվիլնէ չէքիլտի վէ իշ պիլթտի: Հիսթէրիա նէթիճէսի օլան պուլ նէվ հալար հաղիգի միւսիդէ օլամաղլար:

4. Հաղիգի միւսիդէ թապիաթա ֆաիլ օլան ատէմիլն ֆաիլ իւթ թապիա ինթիյաճընա խըտմէթ էթմէլի տիր:

Պուլ Ֆիլիլիլ ալէմտէ Ֆիլիլիլիյէ ֆաիլ օլան պիր վարլըգ վար տըր.— Ատէմ: Ֆիլիլիլ ալէմ չախսիլէթսիլ տիր, ատէմ քէնտի քէնտիսինի թանըյան պիր դաթ տըր: Ֆիլիլիլ ալէմ սէպէպ վէ միւսէպպէպիլն դարուրի գաիտէսի իլէ իտարէ օլունուր, ատէմ իսէ հուրր իրատէթէ մալիք տիր: Ֆիլիլիլ ալէմտէ քէնտի իսալիլիլնի կէօրմէյէ տաիր պիր թալէպ եօղ տըր, ատէմ պունա թալիպ տիր: Ատէմ հաղիլի ատէմ օլապիլմէք իշիւն Ալլահըն իշթիրաքընա միւսթաճ տըր, վէ պէօյլէճէ՝ թապիաթտա պուլունան պուլ ֆաիլ իւթ թապիա վարլըղըն եանի ատէմիլն քէմալի իշիւն իսալիլիլն ֆաիլ իւթ թապիա եօլտա տօղրուտան ատէմէ թէէսիլ էթմէսի հաղիլի միւսիդէ իշիւն էն զիյատէ մուլվաֆըղ պիր մէյտան տըր:

Իմտի թապիլի պիր սուրէթտէ սիւալ էտէր իլ.—

Սահիհ Միւնիզիէր Վա՞ր Մը Տըր

Պիլա շիւպհէ վար տըր :

Խիլգաթ իշի էն իւք միւնիզէ տիր : Ալլահ քէնտի իրա-
տէթի վէ էմրի իլէ թապիւթը վէ Ֆիզիզի ալէմի վիւնիւ-
տէ կէթիրտի : Վէ անտէն սօնրա Ալլահ Ֆիզիզի ալէմտէ
հայաթը, վէ հիսսիյաթա մալիք օլան մախլուգաթը վէ
էնճամ պիլիպ տուլան հայվանաթը վէ խորաք սահիպի
ինսանը խալգ էթտի իսէ, պուսլար հազիզի միւնիզէ Փի-
լլէրի խտիլէր :

Ատէմին գուհուրունտան սօնրա տախի հազիզի միւ-
նիզէլէր իճրա էտիլմիշ տիր :

Պիլլիւմլէ հազիզի իլհամլար հազիզի միւնիզէլէր
տիրլէր, զիրա անլէր Փաիդ իւթ թապիա օլան Ալլահըն
Փաիդ իւթ թապիա օլան ինսանա Փաիդ իւթ թապիա եօլ-
տա սէօյլէմէսի տիրլէր : Բիթապ ը Մուգատտէս իլհա-
մընտա պու միւնիզէլէրի կէօրէպիլիլիլի : Նիհայէթ պու
միւնիզէվի իլհամ Բապլմը Յիսուս Բրիստոստա զահիր
օլմուշ տըր : Անըն հայաթը թարիխի պիր հազիզաթ օ-
լուպ՝ լայը պիր մադսէտ իշիւն իճրա օլունմուշ տըր վէ
օլ հայաթ քէնտի նուրունտա միւնիզէլիլիլի իսպաթ էտէն
պիր վազըա տըր : Վէ օլ կիպի միւնիզէվի հայաթտան
ինճիլլէրտէքի միւնիզէլէր թապիլի պիր սուրէթտէ մէմուլ
էտիլէպիլիլի : Պունտան մատա Բրիստոսըն գըյամը վէ
պու կիւնէտէք Բուհ իւլ Գուստըն ատէմլէրին գալպիտէ
կէօրտիւլիւ իշ, հազիզի միւնիզէլէր տիր : Հայվանի ճէ-
սէտտէ սաքին օլան վէ հայվանի հիսս ի թապիլիլէրլէ սէվգ
ու խտարէ օլունան վէ նիշէ սըրալարտա հայվանլարտան
տահա աշաղը տէրէքէլէրէ տիւլմիւշ օլան ատէմլէրի Ալ-
լահըն Բուհու թէպտիլ էտիպ՝ Ալլահա էվլատըզ հիսսի-
նէ մալիք գըլըյօր վէ անլէր օլ հիսսէ լայը պիր հայաթա
սահիպ օլույօր, հէփ պունլար հազիզի միւնիզէլէր տիր-
լէր :

Լաքին մէսէլէ պուրտա պիթմէյօր : Պու էվլատուլ-
լահ հիսսինէ մալիք օլանլար Սէմալի Փէտէրլէրինտէն
տուա իլէ իհսանլար թալէպ էտիյօրլար, վէ պու թալէպ-
լէրինէ ճէվապ ալտըզլարընա ինանըյօրլար : Պու ճէվապ-
լար տա հազիզի միւնիզէ սայըլըր : Վէ նիշիւն սայըլմա-
սըն : Ալլահ բուհ տըր, վէ էլան քեախնաթտա Փաիլ տիր :
Ատէմ քէնտի շախսիյէթի իլէ վէ պու էվլատըզ հիսսիլլէ
թապիաթա Փաիդ տիր : Ատէմ ճէսէտտէ սաքին տիր, Ալ-
լահ տախի ճէսէտէ թէէսիր էտէպիլիլի : Իմտի ատէմին
հասրէթ վէ թալէպի Ալլահըն իրատէթինէ մուվաֆըզ օ-
լուրսա, նիշիւն Ալլահ ատէմին պու թալէպինէ ճէվապ
վէրմէսին : Միւմին պունը խոսոսուի պիր խտարէ ի իւ-
հիյէ սայար, վէ պու հազիզի միւնիզէ օլուր :

Պու միւնասէպէթլէ հազիզի միւնիզէլէրի իքի սընֆա
թադսիմ էտէպիլիլիլի : Պիրի ատէմին բուհունտա իճրա
էտիլէն միւնիզէլէր տիր քի անլէրի «հայաթի միւնիզէ»
թէսմիյէ էտէլիմ, տիկէրի մատտի ալէմ իւզէրինտէ իճ-
րա էտիլէնլէր տիր քի անլէրի տէ «մատտի միւնիզէլէր»
թէսմիյէ էտէպիլիլի իլ : Իլհամլար, եէնի տօղուշ թապիլ
օլունան հալլար վէ նիշէ շիֆալար պիրինճի նէվտէն տիր,
քէօրիւն կէօզիւնիւ աշմադ, Փուրթունայը էմր իլէ տուր-
տուրմադ, էօլիւլիւ տիրիլթմէք վէ էմսալի իսէ մատտի
միւնիզէլէր տիր : Պունլարըն էհէմի պիրինճի նէվի տիր,
զիրա անըն վէսիզէսի քէնտիսինտէ տիր վէ իքինճի նէվ-
տէն օլան միւնիզէլէրին թէֆսիր վէ իսպաթը պիրինճի
նէվ միւնիզէլէր իւզէրինէ միւնասէս տիր :

Բիթապ ը Մուգատտէս Միւնիզիէրի

Բիթապ ը Մուգատտէստէ պիր չօդ միւնիզէլէր դայա
օլունմուշ տըր : Վէ լաքին Բիթապ ը Մուգատտէստէ
մուգայէտ օլան միւնիզէլէրի տիկէր միւնիզէլէրտէն

Թէֆրիզ էտէրէք անլէրի Թէֆթիշ ու Թէհարրիյէ մատտէ գըլմագտան սազընմագ տօղրու տէյիլ տիր: Պոնլար Քիթապ Ը Մուգատտէստէ եազըլմըջ օլտուղը իշինն անլէր հազընտա սիւալ ճէվապա հազըլմըջ եօզ տըր տէյու տիւշիւնմէմէլի իզ: Անլէր իշինն վէ անլէրին հէր պիւրի իշինն տախի սիւալ էթմէյէ հուրը Ըջ: — «Անլէր Թարիխի վազըլար մը տըրլար», «Անլէր Թապիւր եօլտա Թէֆսիւր էտիլէպիլիլիլէր մի, եօզսա Փաիզ իւթ Թապիւս մը տըրլար», «Անլէրին Թարիֆինէ զայր ի մագուլ ունսուր սիլիշմի՞շ մի տիր», «Հազիլի միւսիւղէլէր մագսէտինէ խըտմէթ էտիլօ՞րլար մը» վէ սաիրէ:

Պիզ բազի օլսազ օլմասագ տիւշիւնէն ատէմլէր պու սիւալլարը իրատ էտիլօրլար: Պիզիմ պուշլարա կէօզ դափամմըջ փարա էթմէյ:

Վէ պուրատա ազտէմճէ զիքը էթտիլիմիզ պիւր նօզթայը Թէքըրար վէ Թէէքիտ էթմէք իսթէրիզ:

Պարիճի վէ «մատտի» միւսիւղէլէրէ լուղումունտան զիյատէ էհէմմիլէթ վէրմէյէլիմ: Միւսիւղէլէրին էն զըյմէթլիսի հայաթի միւսիւղէլէր տիր, եանի իլհամլար, Քըրիստոսըն զաթը վէ հայաթը վէ միւսիւղէլէրին հայաթընտա Բուհ իւլ Գուտսըն իճրա էթտիլի վէ իճրա էտէճէյի միւսիւղէլէր տիր: Պու սէպէպտէն Քիթապ Ը Մուգատտէս միւսիւղէլէրինին Թէֆէրիւաթընա կիրմէքլիլիմիզէ հաճէթ եօզ տըր: Իմանըմըզը վէ քրիսթիան իւմիտիմիզի Յեսուսըն կիւնէշի տուրատըմսընա, Եղիսէնին պալթա տէմիլիլի կիւղտիւրմէսինէ եախօտ Յովնանըն պալըզընա բապթ էթմէյէճէյիզ: Քրիստոսըն զաթընտա վէ Բուհ իւլ Գուտսըն Քիլիսէտէ կէօրմիւշ օլտըզը իշտէ իմանըմըզա եթէր դատար միւսիւղէլէր վար տըր: Անլէրին իւղէրինտէ միւսէքէմ տուրալըմ վէ քէնտի հայաթըմըզտա հազիլի միւսիւղէլէր կէօրմէյէ սայ էտէլիմ: Իմանըմըզըն վէ իլհամըմըզըն վէ սիւղէսի տիրի վէ տէվամի տիր:

Քիլիսէ Միւսիւղէլէրի

Պազը քիլիսէլէր միւսիւղէլէրին խորիւրդլարտա վէ սուրբլարըն էտէրլէրինտէ հալա տէվամ էթմէքտէ օլտըզընա ինանըրլար: Պատարագտա էքմէք վէ շարապըն Քըրիստոսըն հազիլի Թէնինէ վէ դանընա Թահվիլ օլտըզընա վէ վաֆթիլտէ սուլուն իսթիմալը իլէ ատէմին սկզբնական կիւնահտան փաքլէնիպ՝ բուհտան տօղտուղունա վէ սաիր ազայիտէ ինանմագլա քիլիսէտէ տէվամի միւսիւղէ իճրա օլունտուղունը Թալիմ էտէրլէր: Պիզ պու շէյլէրի սիւպօլիֆ (խորհրդանշան) մանատա ալըր վէ անլէրտէ հազիլի միւսիւղէ կէօրմէյիզ: Լաքին էօյլէ ինանանլարլա տա միւսատէլէ էթմէյիլ: Հէր քէս քէնտի իման վէ իթիզատընտա հուրը տըր:

Նէքիճէ

Միւսիւղէլէր իճրա էտէն Ալլահա իման էտէլիմ, վէ իթիզատաթ Ը պաթըլէյէ տիւշմէքտէն սազընալըմ:

ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0853247

ՖԻՅԱԹԸ 50 ՍԷՆԹ